

Terminoloogia

[tagasi](#)

[Avaleht](#) > [Teatriinfo](#) > [Terminoloogia](#)

2017. aastal alustas tööd teatriterminoloogia töörühm, kuhu kuuluvad Heidi Aadma, Liisi Aibel, Luule Epner, Liina Jääts, Madli Pesti ja Tiia Sippol ning alates 2022. aastast ka Karin Allik ja Anneli Saro. Toimkonna eesmärgiks on luua avalikult kättesaadav teatriteoreetiline oskussõnastik. Tööd korraldavaks katusorganisatsiooniks on Eesti Teatri Agentuur.

[Loe lähemalt](#)

A

ADAPTATSIOON, ADAPTSIOON

theatrical adaptation

ühe või mitme teose äratuntav teisendamine uueks teoseks

Vaata ka: näidend, dramatiseering, redaktsioon

Märkus: Sobivad sõnakujud on nii **adaptatsioon** kui ka **adaptsioon**. Adaptatsioon lähtub ladina keelest (*adaptatio*), adaptsioon inglise sõna *adaptation* rööpformist *adaption*.

NÄIDE:

Adaptatsiooniga võib, ent ei pruugi kaasneda meediumivahetus – ka alusteseose põhjal loodud uus samaliigilise tekst on adaptatsioon.

/Priit Pöldma, Äratundmismõnust avastamisrõõmuni. Eesti kirjanduse adaptatsioonid – Teatrielu 2018, lk 146-177/

A film, book, play, etc. that has been made from another film, book, play, etc.[Wikipedia](#)

AKROBAATIKA

acrobatics

tsirkusekunsti võttestik, mis hõlmab keerulisi tasakaaluharjutusi, väledust ja koordinatsiooni

Vaata ka: nüüdisttsirkus, õhuakrobaatika

NÄITED:

Tunni aja jooksul näeb akrobaatika ahhetama panevaid numbreid (kas või seesama ühel käel topeltpööre) ning etendajate lavaolek ja suhtumine teistesse tegelastesse on ägedalt iironiline, nagu ka vaataja ootustega krutskilikut mängiv (sh meelega ebaõnnestumine näiteks trapetsile ronimisel), kuid lavastust koos hoidma mõeldud loomastumine – see väljendub etendajate kehakeeltes ja muusikalises kujunduses – mõjub vaid kuue kunstniku oskuste kunstliku sideainena.

/Ott Karulin, Ühel käel topeltpööre. – Sirp, 24.11.2017/

Adding acrobatics or adding prop manipulation or all the different things that circus can offer just makes me feel like I can do more than I can imagine.

/Beth Accomando, Passengers' highlights the wow factor of circus acrobatics – KPBS, 6.07.2023/

ALGUPÄRAND

*original
play*

Iavastamiseks loodud originaalteos oma algkeeltes või kujul, nagu autor on selle kirjutanud

NÄITED:

VAT on suurte lugude suur teater, pildiline, tähindusrikas ja ülev; teatri programm on rikas ja klassikalugudel on VATi mängukavas alati koht, samuti nagu eesti algupäranditel.

/VAT alustab tegevust Sakala 3 teatrimajas/

Tänuväärsheid vahekokkuvõtteid algupärandi olukorras pakuvad ka 2004. aastast alates ajakirjas Looming ilmuvald omamaise näitekirjanduse aastaülevaated.

/Ingrid Krull, Eesti omadramaturgia temaatika aastatel 1991–2011. Tartu Ülikool 2013, magistritöö, lk 7/

Trass tööstas veel kord, et just algupärand on Rakvere Teatrile vajalikuks rohuks, mis võib lepitada maapubliku eeldatavalalt lõõgastumishimulise teatrimaitse ning kriitikute kõrgemad kunstilised ootused.

/Ott Karulin, Rakvere Teater „täismängude” otsinguil aastail 1985–2009. Tartu Ülikool 2013, doktoritöö, lk 96/

In short, it became typical for the theatre groups to perform not only their own original plays, but also the work of kindred peoples.

/Luule Epner, Anneli Saro. Constructing Finno-Ugric Identity through Theatre. – Nordic Theatre Studies Vol. 32, No. 2. 2020, lk 162/

ANSAMBEL

ensemble

trupp, mida iseloomustavad ühine töökeel, teatri mõistmine, visioon, vastutus, usaldus ning keskendumine mängu koosmõjule ja lavastustervikule

Vaata ka: ansamblimäng, ansambliteater, trupp, püsitrupp

NÄITED:

Esmalt selgus, et ansamblimängu mõjutab aeg, kui kaua on ansambel koos tegutsenud – kauem koos tegutsetedes muutub tugevamaks ka ansamblimäng.

/Karin Allik, Ansamblimäng Von Krahli Teatri ja Ekspeditsiooni trupi näitel. Magistritöö. Tartu Ülikool, teatriteaduse õppetool, 2023. /

Tegelikult pakub mängulusti kogu „Kirsiaia“ ansambel, kuigi kõigile tegelastele pole piisavalt lavaaega, et näitlejad saaksid end kehtestada eelkirjeldatud sisepõlemisega, ning nii sünnib huumor pigem välises rollijoonises.

/Ott Karulin, Lapsepõlv on läbi. – Sirp, 23.09.2022/

The principles of the ensemble, in both the educational and professional spheres require the uncrowning and distribution of the power of the director/teacher, a mutual respect amongst the players, a shared commitment to truth, a sense of the intrinsic value of theatre making, a shared absorption in the artistic process of dialogic and social meaning making.

/Jonothan Neelands, Acting together: ensemble as a democratic process in art and life.– RiDE: The Journal of Applied Theatre and Performance, 14, 2009; lk 173-189/

Ensemble seems to be having its moment. As part of the growing interest in continental European theatre, there is a fascination among many British theatre-makers with ensembles operating across the Channel.

/Catherine Love, Ensemble work: “Theatre is always about together”. – Exeunt Magazine, 31.05.2016/

ANSAMBLIMÄNG

ensemble acting

lavastustervikut arvestav ja koosmõjule keskenduv näitlejate mäng, mis saavutatakse tänu trupi ühisele töökeelele, teatri mõistmisele, visioonile, vastutusele ja/või usaldusele

NÄITED:

Neile meeldib ansamblimäng. See tähendab, et idee nimel on nad valmis iseenda soorituse alla suruma – selleks, et proovida sõnastada või kehastada midagi, mis on suurem kui nende individuaalne impulss või taotlus. Inimlikus plaanis nõuab see alandlikkust, oma ego allasurumist. Ja tohutut huvi, uudishimu, julgust.

/Lauri Lagle, Ekspeditsioonil kogetud impulsside kokteilid. Intervjuu Eero Epnerile. – Sirp, 09.09.2022/

Ansamblimängu kirjeldatakse retseptsionis tihtipeale binaarselt, eristades ainult ansamblimänguga lavastusi ansamblimänguta lavastustest ning jätkes täpsustamata ansamblimängu ulatus, tugevus. Sestap teeb autor ettepaneku käsitleda ansamblimängu edaspidi pigem skaalal kui binaarselt, sest ansamblimäng võib nii lavastuseti kui ka etenduseti omandada erineva tugevuse.

/Karin Allik, Ansamblimäng Von Krahli Teatri ja Ekspeditsiooni trupi näitel. Tartu Ülikool, teatriteaduse õppetool 2023, magistritöö/

In Germany, the movement to establish theater whose production was based on scripts began to replace improvisational theatre in the eighteenth century. The process naturally presupposed ensemble acting as an ideal of acting, which required all the actors and actresses to share an understanding of the script and to work cooperatively according to a certain artistic principle.

/Tomoyuki Niinuma, The Beginning of Ensemble Acting and the Theater Laws in Late Eighteenth-Century Germany. Comparative Theatre Review, 2013/

At its heart, ensemble acting is a beautiful symphony of diverse talents merging seamlessly to create a performance that is far greater than the sum of its parts. It is a tapestry where actors collaborate harmoniously to craft a narrative that resonates deeply with audiences.

/castingfrontier.com: Mastering Ensemble Acting: The Power of Collaborative Performance/

ANSAMBLITEATER

*ensemble
theatre*

- ■ teatriinstitutsioon, kus trupp moodustab näitlejate ansamblit
- ■ teatri tegemise viis, mis toetub näitlejate ansamblile

Vaata ka: ansambel, trupp, püsitrupp

NÄITED:

Eesti teater on ennekõike ikkagi ansambl- ja grupiteater, kus inimesed töötavad kaua ühes koosluses. Projektipõhise teatriga killustub see teater ära.

/Erni Kask, Vastab Gert Raudsepp, – TMK, 05/2014/

Ansambliteater on staariteatri vastand. Seal ei mõelda niivõrd, kuidas individuaalselt välja paista, vaid tegutsetakse koos ning antakse endale aru, et ollakse just nii tugevad, kui ühiselt suudetakse. Olemuselt on ansambliteater kindlasti väärikam teatritegemise viis ja mulle staariteatrist ka lähedasem. Ansambliteatris võib igaüks pidada ennast küll eriliseks, kuid see ei anna kellelegi põhjust ega õigust nõuda erikohtlemist.

/Tambet Kaugema, Teatri retked avastamata aladele, – Sirp, 17.04.2015)

This collaborative character of ensemble theatre, in which the egalitarian and the inclusive procedures aim to 'utilize' all the different specialties of theatre – as parts of the greater sum – must not be perceived as some kind of ideal, 'ready-made' collective.

/Myrto Pigkou-Repousi, Ensemble Theatre and Citizenship Education. University of Warwick, 2012, doktoritöö/

Littlewood was the first to achieve any real sense of permanency and continuity, as her Theatre Workshop actors trained and performed together consistently over a number of years. Thus, she came closest to the ideal of an ensemble company, despite the fact that Hall's Royal Shakespeare Company was the first officially sanctioned (and State-subsidised) ensemble theatre in Britain.

/Philippa Burt, The Ideal of Ensemble Practice in Twentieth-century British Theatre, 1900-1968 – University of London, 2015, doktoritöö/

AUDIOKUJUNDUS

*audio
design*

lavastusliku sündmuse kogu kuuldeline kujundus

Vaata ka: muusikaline kujundus, helikujundus

NÄIDE:

Audiokujundus võiks olla ühtne termin, sidudes nii olmehelid kui ka muusika ja tähistaks etenduses kogu helimaastikku, millele heli- või muusikaline kujundaja tähelepanu pööravad.

/Liivia Talvik, Heli- ja muusikaline kujundus Eesti sõnateatris. TÜ mag töö 2018, lk 14/

I stated there is a possibility to use the title „audio designer“ who would include the production’s whole soundscape.

/Liivia Talvik, Heli- ja muusikaline kujundus Eesti sõnateatris. TÜ mag töö 2018, lk 87/

B

BLACK BOX

*black
box*

teatriruum, kus mängupaiga ja publikuala asetust saab vastavalt lavastusele muuta

Sünönüümid: **must kast, white box**

NÄITED:

Sakala 3 Teatrimaja II korrusel asub *black box* tüüpi teatrisaal, milles sai VAT Teatri kodulava alates 2022. aasta algusest kuni Rahvusraamatukogu mitmeaastase rekonstruktsioonile lõpuni.

/Sakala 3 teatrimaja black box. Mängukohad. VAT Teater/

Saalis on integreeritud ja töövalmis teatri heli- ja valgustehnika. Saali saab kasutada täiesti pimendatuna (***black box***) kui valge ruumina (***white box***).

/Sõltumatu Tantsu Lava ruumi rent. – stl.ee/

D

DIGITAALNE TEATER

*digital theatre, digital
performance*

lavastusliik, kus peamiseks väljendus- ja kommunikatsioonivahendiks on digitaalne tehnoloogia või leiab kogu etendus või suur osa etendusest aset virtuaalkeskkonnas

Vaata ka: tehnoloogiline teater

NÄITED:

/.../ Cabaret Rhizome'i „rhizomedia. risomeedia”, mida tegijad ise nimetavad žanrimääratluselt digikabareeks, viib suure osa oma etendusest ka tegelikult reaalajas võrku. Johannes Veski tehniliselt keerukas ja efektne lavastus kasutab tavapärase sõnateatri (peamiselt sketšid) kõrval veel interneti ja televisiooni meediumi, mis kõik on videomontaaži abil omavahel tervikuks liidetud.

/Alvar Loog, Digaalse olemise talutav kergus - Sirp, 5.12.2013

We define the term „digital performance“ broadly to include all performance works where computer technologies play a key role rather than a subsidiary one in content, techniques, aesthetics, or delivery forms.

This includes live theatre, dance, and performance art that incorporates projections that have been digitally created or manipulated; robotic and virtual reality performances; installations and theatrical works that use computer sensing/activating equipment or telematic techniques /.../.

/Steve Dixon, Digital Performance: A History of New Media in Theatre, Dance, Performance Art, and Installation. Cambridge, MA and London, 2007/

DOKUMENTAALTEATER

documentary theatre

lavastusliik, milles kasutatakse alusmaterjalina dokumente, nt ajakirjanduslikke tekste, arhiividokumente, protokolle, aruandeid, intervjuusid, kirju, statistikat, kõnesid, fotosid, raadiolindistusi jpm, sageli muutmata kujul

NÄITED:

Dokumentalteatri dokumentideks on saanud varjatud kaamera ja veebikaamera ülesvõtted ning igal inimesel on võimalus ise käiskaamera või mobiiltelefoniga ümbritsevat filmida.

/Madli Pesti, Tekstiloomestrateegiatest Eesti nüüdisteatris – Keel ja Kirjandus, nr 2, lk 123-133/

Isiku- ja ajalooline dokumentaallavastus on Andra Teede kirjutatud "Hakkame, mehed, minema" Gustav Ernesaksast, peaosas tegi meeletejäätva rolli Gert Raudsep. Pigem postdramaatilise teksti tehnikaid kasutanud Teede suutis koos lavastaja Veiko Tubinaga luua puudutava teose üksikisikust ajaloo keerises, väikesest inimesest suures süsteemis.

/Madli Pesti, Külluseaasta. Eesti sõnateater 2019 – Teatrielu 2019, lk 54-100/

Documentary theatre is theatre that uses pre-existing documentary material (such as newspapers, government reports, interviews, journals, and correspondences) as source material for stories about real events and people, frequently without altering the text in performance.

/Wikipedia/

DRAAMA

drama

- tõsise sisuga näidend, üks draamakirjanduse põhižanre tragöödia ja komöödia kõrval
- tekst, mis on mõeldud teatris esitamiseks ehk teatritekst

- näitekirjandus kui kirjanduse põhiliik ehk dramaatika

Märkus: kasutusel liitsõna osana sõnateatri tähenduses. **Vaata ka:** draamaõpetus, dramatisering

Kontekst: 19. sajandil kujunes draamast näitekirjanduse valitsev žanr ja seeläbi ka dramaatika sünonüüm.

/Aarne Merilai, Anneli Saro, Epp Annus; Poeetika. Gümnaasiumiõpik. – Tartu 2003, lk 106/

NÄITED:

Dramaatika põhižanrid on tragödia, komöödia ja draama, mis omakorda liigenduvad paljudeks vormideks; uuema näitekirjanduse vaatekohalt pälvib lähemat vaatlust ka tragikomöödia.

/Luule Epner, Draamateooria probleeme 1. – Tartu 1992, lk 40/

Ta on sageli olnud oma teatritekstide esmalavastaja, 2020. a tõi ta Eesti Draamateatris lavale „Millest tekivad triibud? ”.

/Urmas Vadi "Tund enne päikesetõusu". – Eesti Draamateatri Näidendiraamatu-sarja 38. raamatu tutvustus/

*In literature, a drama is the portrayal of fictional or non-fictional events through the performance of written dialog (either prose or poetry). Dramas can be performed on stage, on film, or the radio. Dramas are typically called plays, and their creators are known as **playwrights** or **dramatists**.*

/Robert Longley, What Is Drama? Literary Definition and Examples – thoughtco.com, February 14, 2019/

In German universities during the eighteenth and nineteenth centuries, drama was taught in literature departments as the study of a particular genre of literary text.

/Erika Fischer-Lichte, The Routledge Introduction to Theatre and Performance Studies. – Routledge 2014, p 12/

DRAAMAÕPETUS

drama in education

- teatri vahendite kasutamine pedagoogikas;
- teatri vahendeid kasutav aktiivõppel põhinev õppeaine üldharidusprogrammis

Vaata ka: teatriõpetus

NÄITED:

Draamaõpetus on draama kui kunstivormi kasutamine õpilaste sõnalise ja mittesõnalise suhtlemisvõime arendamiseks, teadlikkuse töstmiseks oma kehast, häälest ja mõtlemisest, inimkäitumise mitmekesisusest ja motiividest ning kultuurierinevustest.

/Ivika Hein, Draamaraamat. – Tallinn : Maurus, 2014, lk 15/

Draamaõpetuse eesmärgiks on kujundada loovat ja mitmekülgset isiksust, kes suudab ennast täisväärtslikult teostada erinevates rollides: perekonnas, tööl, avalikus elus. Õppeaine üks eesmärkidest on kujundada õpilastes terviklik maailmapilt, toetudes loovale eneseväljendusele. /Draamaõpetuse ainekava, Valikõpppeaine draamaõpetus. Eesmärgid. – Kalmetu Põhikool/

Drama in Education can be an extremely useful resource in working with students who are from

marginalised communities. As drama is based on exploring human situations students who might not be strong academically also have the chance to take a central role. They can be experts of life and why people do what they do, even if they might not be best at some of the school subjects.

/Diverse Education/

DRAMATISEERING

dramatisation

jutustava teose töötlus draamavormi

Vaata ka: näidend, adaptatsioon, redaktsioon

NÄITED:

Adaptatsiooni mõiste alla mahuvad nii eepiliste teoste draamavormis ümbertöötlused ehk **dramatiseeringud**, vanemate näidendite põhjal valminud uued dramaturgilised tekstit (2018. aastast näiteks teatri NO99 "Kihnu Jõnn" Juhan Smuuli näidendi motiividel), mitme alusteose vabakäelised kokkukirjutused suveräänseks tervikuks (näiteks Urmas Lennuki "Paunvere poiste igavene kevade" Oskar Lutsu romaanitsükli ainetel) ning eelneva teose edasiarendusena loodud jätkulood (näiteks Tiit Palu "Inriid ja Toomas Nipernaadi", mis kujutab August Gailiti tegelaste elu väljaspool romaanit tegevusaega).

/Priit Põldma, Äratundmismõnust avastamisrõõmuni - Teatrielu 2018, lk 146-177/

A dramatized version (as of a novel). /Merriam-Webster Dictionary/

A book, story, poem, etc. that has been written again by a writer in a form that can be performed, or a performance that tells the story of past events; the process of showing a book, event, etc. in a performance. /Cambridge Dictionary/

DRAMATURG

dramatist, literary manager / dramaturge, production dramaturg

- ■ näitekirjanik
- ■ kirjandusnõuandja teatris või lavastusmeeskonnas
- ■ lavastusmeeskonna liige, kes tegeleb dramaturgiaga / **Vaata:** lavastusdramaturg

NÄITED:

Postdramaatiliste lavastuste puhul tasub meeles pidada, et dramaturg ei pruugiolla teksti (ainu)autor — lavastusdramaturg võib jälgida ja suunata tähindustekkimist ka verbaalset teksti loomata või ühtlustada lavastusmeeskonna liikmete panusest moodustuvat tekstivoogu.

/Priit Põldma, Omadraama mälu mõjuväljas: traumast laulupeoni. — Looming 2020/5, lk 684-698, lk 691; kultuur.ERR.ee/

Teatri uus dramaturg Tõnis Parksepp sõnas: "Retoorika uurijana tean, et tähtis ei ole ainult, mida Ugala teeb, vaid kuidas ja millise eesmärgiga." /Ugala pressiteade 01.09.2023, kultuur.err.ee/

Dramaturgil ei pea tingimata olema lavastamise või näitlejatöö kogemusi, sageli annavad hea keeletaju ja põhjalik teoreetiline haridus suurepärase aluse lavastusdramaturgi ametiks.

/Siret Paju, Dramaturgiast ja dramaturgidest. — Sirp 02.10.2009, nr 36, lk 13/

In order to protect their unique vision, which has always been the strength of the theatre, dramatists need to understand this single fundamental principle: they own and control their work.

/The Dramatist's Bill of Rights, The Dramatist's Guild/

A dramaturge or dramaturg (from Ancient Greek δραματουργός dramatourgós) is a literary adviser or editor in a theatre, opera, or film company who researches, selects, adapts, edits, and interprets scripts, libretti, texts, and printed programmes (or helps others with these tasks), consults authors, and does public relations work. /Wikipedia/

In the ecology of theatre-making, dramaturgs and literary managers forge a critical link between artists and institutions, and institutions and their communities. /The role of the Dramaturg. Literary Managers and Dramaturgs of the America/

A Dramaturg can perform many functions, depending on the production, but his or her main job is to help the director and production team make the best out of a play. It is the job of the dramaturg to learn as much as possible about the play (its structure, its language, its themes, etc.) and the context surrounding its creation, then to share that knowledge with the production team whenever and however it is useful.

/ Dramaturg. Production Team Handbook, Appalachian State University/

DRAMATURGIA

dramaturgy

- ■ teatriteksti või teatrisündmuse ülesehitus, selle eri komponentide ja tähinduste vahelised suhted
- ■ näitekirjaniku loomingusse, ajastusse või kultuuri kuuluvad näidendid

Ei soovita tähinduses: *näitekirjandus*. **Vaata:** draama

NÄITED:

Dramaturgia väljendusvahendeid ei saa piiritleda ainult verbaalse või kirjatekstiga, see on eelkõige seotud lavastuse kompositsiooni kui tervikuga. Selge, et dramaturgia eksisteerib kõigis etenduskunstides ja eelmainitud kirjeldus kehtib nii sõnateatri, tantsu, ooperi, muusikali, balletti, *performance*'i kui interdistsiplinaarsete kunstide kohta.

/Siret Paju, Dramaturgiast ja dramaturgidest – Sirp 2.10.2009/

Siinne artikkel käsitleb soome dramaturgia retseptsiooni eesti teatris perioodil 1944–1991 üldvaates, süvenemata eraldi ühtegi lavastusse. /Luule Epner, Soome dramaturgia Nõukogude Eesti teatrilaval. – Keel ja Kirjandus, 2019, nr 11/

*Broadly, **dramaturgy** denotes the organization of a performance in a range of possible ways, and **dramaturg** the person who implements this. This structuring might be musical, physical, visual, lead to a score, be thematic or conceptual.*

/Paul Allain, Jen Harvie, The Routledge Companion to Theatre and Performance. – Routledge, 2014, p. 178/

The environment has become more favourable for Lithuanian dramaturgy. In 2015, there was only one staging of a Lithuanian play. However, in 2018, there were 14

E

ESITLUSFESTIVAL

*showcase
(festival)*

valitud sihtgrupile suunatud festival, mille eesmärgiks on programmi kuuluvaid teoseid esitleda sellisel viisil, et suureneks teoste ja kunstnike tuntus

NÄITED:

draamamaa.weekend on alates 2013. aastast igal aastal novembris toimuv Eesti kaasaegsete etenduskunstide esitlusfestival. Kolmepäevase festivali jooksul antakse kutsutud professionaalsetele väliskülalistele – kuraatoritele, produtsentidele, festivali- ja teatrijuhtidele ülevaade Eesti etenduskunstide uusimatest suundumustest. *draamamaa.weekendi* peamiseks eesmärgiks on laiendada ja tugevdada Eesti etendusasutuste kontakte välisriikidega ning suurendada võimalust, et väärtnäitused ka Eestist kaugemale jõuaksid.

[/teater.ee/](http://teater.ee/)

"Showcase": Place or occasion for presenting something favourably to general attention.

[/Oxford Dictionary/](#)

ETENDAJA

performer

inimene, kes teistele midagi etendusolukorras esitab

Vaata ka: näitleja

NÄITED:

Kui etendaja ei suuda mu tähelepanu köita, nii et ma teda üldse vaataksin, siis kommunikatsioon katkeb. /Willmar Sauter, Teatrisündmus – mis see on? Valitud artikleid teatriuurimisest. Tartu Ülikooli Kirjastus, 2011, lk 175-187/

Kuus kaunist naist on riitetud valgesse ning jõlguvad ruumis, tekidades pildi seinal tolknevatest laiskadest porikärbestest, kes ei viitsi isegi põriseda. Etendajate kehad moodustavad pilte, aga sisemisi vönkeid, pingeid, vabastusi ja katkestusi ei kasutata.

/Kaja Kann, Igavene aelemine lõpmatus ruumis. – Sirp, 15.09.2023/

Rather, it is often a matter of the authentic presence of individual performers, who appear not as mere carriers of an intention external to them – whether this derives from the text or the director. They act out their own corporeal logic within a given framework: hidden impulses, energy dynamics and mechanics of

body and motorics.

/Hans-Thies Lehmann, Postdramatic theatre. Routledge: London, New York 2006/

Some performers start to move and navigate through the space, while others approach the audience without establishing direct contact.

/Marilena Borriello, "Habitat" by Doris Uhlich: Performing a Landscape of Naked Bodies – The Theatre Times, 06.08.2023/

ETENDUS

performance

lavastuse ühekordne esitus

NÄITED:

Etendus on kahe vaheajaga ning kestab 4 tundi ja 45 minutit.

/Eesti Draamateater 2023, lavastuse "Vend Antigone, ema Oidipus" tutvustus/

Noble haarab mitmeid publikuliikmeid etenduse jooksul tegevusse, üks osaleja peab peaegu terve etenduse laval olema ning Noble'i tegelaskuju Sarah projitseerib talle kogu romantilise armastuse (minu nähtud etendusel oli selleks lavakunstikooli magistrant Tormi Torop).

/Madli Pesti, Transgressiivne humanist Kim Noble. - Sirp, 17.11.2023/

The performance I attended left O'Connell in tears during the curtain call.

/Eben Shapiro, The 10 Best Theater Performances of 2021. - TIME, 17.12.2021/

ETENDUSANALÜÜS

performance analysis

teatriteaduse uurimisala, mis tegeleb etenduste vaatamiskogemusest lähtudes lavastuste erijoonte ja funktsioonide meetodikindla analüüsiga ja tõlgendamisega

NÄITED:

Etendusanalüüsил on puutepunkte nii teatrijaloo kui ka teatrikriitikaga, samuti publiku- ja retseptsiooniuringutega. Teatrijalost eristab etendusanalüüsi see, et siin tegeletakse uurija kaasaegsete teatrilavastustega ja vajalik on vahetus isiklik vaatamiskogemus. Kultuurimeediasse kuuluva teatrikriitikaga võrreldes on etendusanalüüs teoreetilisem ja metodoloogilisem.

/Riina Oruaas, Etendusanalüüs. - Etenduskunstide uurimismeetodid. Kõrgkooliõpik. TÜ 2022/

When we engage in performance analysis, we will probably emphasize the production, but at the same time include observations on specific examples of audience or acting behaviour witnessed at a given showing.

/Christopher B. Balme, The Cambridge Introduction to Theatre Studies. Cambridge 2008, p. 134/

The research area of theatre studies, which analyses and interprets specific features and functions of theatre productions based on seeing performances and employing different theoretical approaches.

F

FOORUMTEATER

forum theatre

rakendusteatri alaliik, kus vaatajad/osalejad saavad harjutada keerukate suhtlusolukordadega toimetulemist; vaatajad mõjutavad aktiivselt etenduse käiku, seda peatades ja pakkudes välja oma lahendusi sotsiaalsetele, poliitilistele ja isiklikele probleemidele

NÄITED:

Foorumteatris saab inimene harjutada, kuidas tulla toime igapäevaelus tekkivate olukordadega, mis tulenevad suhetest ja suhtlemisest.

[/foorumteater.com/](http://foorumteater.com/)

This relates to the engagement of spectators influencing and engaging with the performance as both spectators and actors, termed 'spect-actors', with the power to stop and change the performance. The issues dealt with in Forum Theatre are often related to areas of social justice with aims to explore solutions to oppression featured in the performance.

[/Wikipedia/](#)

FÜÜSILINE TEATER

physical theatre

lavastusliik, kus füüsiline väljendus domineerib teiste (teatri)kunstiliste vahendite üle, lavastuse loomise algimpulsiks on enamasti idee ja seda antakse edasi eelkõige kehaliselt, kuid loomisprotsessi käigus võidakse kaasata teisi väljendusvahendeid (nt muusika, valgus, sõna vmt)

NÄITED:

Renate Valme kehtestab Eesti etenduskunstide maastikul hoogsalt sõnapaari füüsiline teater.

[/Keiu Virro, Füüsiline teater pureb teraapiiselt - Postimees, 02.10.2013](#)

Kui rääkida füüsilise teatri mõistest praegu, siis ongi see süntees kõigest, mis kuulub näitlejatreeningu juurde: töö tekstiga, rolliloome ja ka arusaamine kehast. Mis see keha siis on, mis selles peitub, mida on võimalik seal kätte saada? Seda kõike mitte ainult intellektuaalselt analüüsides, vaid asetades oma keha reaalsetesesse füüslistesse olukordadesse. Paelub, kui füüsiline kehatöö ja näitlemiskunst omavahel kohtuvad.

[/Marie Pullerits, Iga artist peab leiutama oma jalgratta, intervjuu Jüri Naelaga - Sirp, 06.05.2016](#)

Physical theatre is a genre of performance which makes use of the body (as opposed to the spoken word) as the primary means of performance and communication with an audience.

[/Theatrical Style and Form - theatrecrafts.com/](#)

G

GRIMEERIJA

makeup artist

lavastusmeeskonna liige, kes jumestab näitlejaid

Vaata ka: grimmikunstnik

NÄITED:

Grimeerija peab valguskunstnikuga väga tihedalt koostööd tegema, et laval võiks grimm esile tulla selliselt, nagu kunstnik on soovinud.

[/Wikipedia/](#)

A make-up or makeup artist (MUA) is an artist whose medium is the human body, applying makeup and prosthetics on others for theatre, television, film, fashion, magazines and other similar productions including all aspects of the modeling industry.

[/Wikipedia/](#)

GRIMMIKUNSTNIK

makeup designer

kunstnik, kes töötab kas iseseisvalt või koos stsenograafiga välja rolligrimmi lavastuse, filmi, seriaali jaoks

Vaata ka: grimeerija, stsenograaf, lavastuskunstnik

NÄITED:

Grimmikunstnik teeb mitmesuguseid kaunistavaid ja korrigeerivaid jumestusi ning rolligrimme ja loob, valmistab, värvib ja eemaldab rolli toetavaid ruumilisi/proteesgrimme.

[/SA Kutsekoda, grimmikunstnik, tase 6/](#)

The Makeup Designer is responsible for the visual appearance of any makeup worn by the actors.

*/Based on the description in J. Michael Gillette's *Theatrical Design and Production*, 6th ed; [Makeup Designer: theatreanddance.appstate.edu/](#)*

H

HELIKUJUNDAJA

sound designer

Lavastusmeeskonna liige, kes kujundab lavastustelkile sündmustele hõlimesestikku ja/või nende

lavastuslikeeskorina ilge, kes kujundab lavastuslikele sündmustele helimaastikke ja/või muid elemente

Vaata ka: helikujundus, helikunstnik, muusikaline kujundaja

NÄITED:

Kui tavapäraselt mõistetakse helikujundajat eelkõige olmehelide loojana, muusikalise kujundajana kedagi, kes kujundab lavastusse laenatud muusika ja heliloojana inimest, kes kujundab lavastusse originaalmuusika, siis teatri ja tehnoloogia arenguga on nende mõistete piir ähmastunud. Piiri pealse defineerimiseks on tekinud ka helikunstniku mõiste, tähistades inimest, kes loob helide jadadest muusika.

/Liivia Talvik, Heli- ja muusikaline kujundus Eesti sõnateatris. TÜ mag töö 2018, lk 19/

Also, a music designer usually uses ready-made music, but a composer creates new music for the production. This means that there could potentially be a composer, a sound designer, a musical designer, and a sound technician all working in tandem, but all of these positions could also be assigned to a single individual.

/Liivia Talvik, Heli- ja muusikaline kujundus Eesti sõnateatris. TÜ mag töö 2018, lk 87/

HELIKUJUNDUS

*sound
design*

lavastusliku sündmuse kuuldeline kujundus, mis koosneb erinevatest helidest, sh olmehelidest

Vaata ka: audiokujundus, muusikaline kujundus

NÄITED:

Mõtle etenduse peale tagasi ja pane kirja kõik, mis Su tähelepanu äratas. Võid liikuda ka komponente pidi – näidend (lugu ja selle taust), lavastuse stiil ja probleemistik, lavakujundus, valgus- ja helikujundus, publiku vastuvõtt.

[/https://www.draamateater.ee/kirjutamisnipid/](https://www.draamateater.ee/kirjutamisnipid/)

Although some believe sound and music are parts of theatre that should be defined separately, others feel the all encompassing english definition of „sound design“ is preferable.

/Liivia Talvik, Heli- ja muusikaline kujundus Eesti sõnateatris. TÜ mag töö 2018, lk 87/

HELIKUNSTNIK

*sound
designer*

kunstnik, kes loob või interpreteerib muusikateoseid ning kujundab helimaastikke lavastuslikele sündmustele

Vaata ka: helikujundaja, helikujundus, muusikaline kujundus

NÄITED:

Helikunstniku loodud helimaastikke võib minu hinnangul kuulda eriti just kaasaegsetes etenduskunstides, mis põimivad erinevaid väljendusvahendeid nagu visuaalsed elemendid, liikumine, sõna, video ja helid. Helimaastik on sellisel juhul loodud, mitte kujundatud laenatud muusikast.
/Liivia Talvik, Heli- ja muusikaline kujundus Eesti sõnateatris. TÜ mag töö 2018, lk 17/

Näituse keskseks teoseks on installatsioon, mis koosneb Timo Tootsi poolt ehitatud ruumilise heli mikserist ehk *linkispace*'ist, Eike Epliku skulptuuridest, Aivar Tõnso ja teiste helikunstnike poolt loodud ruumis liikuvatest helidest ning neid vahendavast kõlarimetsast.

/Müürileht, SA Kultuurileht, 9.03.2020, Helikunsti- ja muusikafestival Üle Heli jõuab Tartusse

The Sound Designer needs to have imagination to create sound effects and not just rerecord them.
/Sound Designer, University of Oregon, Department of Theatre Arts

The first sound artist to win a Turner Prize, Susan Philipsz creates audio collages using recordings of her own voice and samples from an eclectic range of musical inspirations, from Irish folk music to David Bowie.

/Artnet News, 4.08.2016, Alyssa Buffenstein, 12 Sound Artists Changing Your Perception of Art

HELINDAJA

sound engineer, audio engineer

tehniline töötaja, kes tegeleb lavastuslike sündmuste heli kvaliteetse ettevalmistamise ja tehnilise esitamisega ning selleks vajalike helitehniliste plaanidega

Vaata ka: helitehnik, helikujundaja, helikujundus

NÄITED:

Helindaja tööks vajalikud teadmised ja oskused on võimalik omandada kutsehariduse tasemel.
/Helindaja, haridusportaal.edu.ee/

An audio engineer (or a sound engineer) works with the mechanics of recording, mixing, and reproducing sound. Audio engineers are not the same as sound producers, writers, or performers, as they deal specifically with the technical and mechanical aspects of music and sound — nothing else.

/A audio engineer, careerexplorer.com/

HELITEHNLIK

sound technician

tehniline töötaja, kes vastutab lavastuslike sündmuste helitehnilise teenindamise ja selleks vajaliku varustuse eest

Vaata ka: helindaja, helikujundaja, helikujundus

NÄITED:

Lisaks heli- ja muusikalisele kujundajale ning heliloojale tegeleb etenduse helimaastiku loomisega ka

helitehnik, keda kutsutakse ka helimeheks või -režissööriks. Tema tegeleb lavastuse etendustega.
/Liivia Talvik, Heli- ja muusikaline kujundus Eesti sõnateatris. TÜ mag töö 2018, lk 10/

Also, a music designer usually uses ready-made music, but a composer creates new music for the production. This means that there could potentially be a composer, a sound designer, a musical designer, and a sound technician all working in tandem, but all of these positions could also be assigned to a single individual.

/Liivia Talvik, Heli- ja muusikaline kujundus Eesti sõnateatris. TÜ mag töö 2018, lk 87/

IMPROTEATER

improvisation, improv

lavastusliik, kus lugu, tegelased ja misanstseenid luuakse etenduse käigus

Sünönüüm: **improvisatsiooniline teater**

NÄITED:

Improveater on üle maailma palavalt armastatud teatrivorm, kus kõik sünnib publiku silme all. Etendused on improviseeritud, mis tähendab, et kõik sünnib siin ja praegu, midagi eelnevalt kokku leppimata – teksti ei ole pähe õpitud ja mängitavat lugu välja mõeldud. Näitlejad küsivad publiku käest märksõnu ja nendest inspireeritult hakkavad sündima põnevad stseenid, lõbusad sketšid, kaasahaaravad laulud ja vaimukad karakterid. Lisaks näitlejatele improviseerivad etendustel ka valgustaja ja muusikud.

/Merilin Kirbits, Improveater õpetab eksima, arendab koostööd ja täidab elu rõõmuga - Viimsi Teataja, 22.09.2022/

*Improvisation, or **improv**, is a form of live theatre in which the plot, characters and dialogue of a game, scene or story are made up in the moment. Improv is unique in that if you see a performance, that's it ... there will never be another show exactly like it ever done again. Improv is different every time.*

/Wade Jackson, About improv. – The Hideout Theatre/

INSTSENEERING

Vananenud väljend! Soovitame kasutada **dramatisering** – teose töötlus draamavormi.

NB! Ei tähista mistahes teose lavastamist!

Vaata ka: näidend, adaptatsioon, redaktsioon

NÄIDE:

Teatripraktikute sõnavõttudes esineb vahel ka segase tähendusväljaga venemõjuline termin "instseneering", mis on laiemast kasutusest küll taandunud.

INTERKULTUURILINE TEATER

*intercultural theatre,
interculturalism*

teatrilik, kus põimitakse teadlikult ja eesmärgipäraselt erinevate kultuuride elemente

Vaata ka: intrakultuuriline teater, multikultuuriline teater, transkultuuriline teater

NÄITED:

Ometi on mitmetes Lääne teatrisuundumustes väljendatud vajadust või igatsust lava kaudu (vähemalt kvaasi) religioosseid sihte püüelda. Seda võime tähdada juba kasvõi sümbolistide loomingus, eriti jõuliselt aga 1960. aastatel hoogustunud rituaalse ja interkultuurilise teatri eksperimentides.

/Madis Kolk, Pühaduse performatiivsus ja kristlik teater – Methis 2015, nr 15, lk 64-81/

A type of theatre in which elements of different cultures are intentionally and purposefully interwoven.

INTRAKULTUURILINE TEATER

*intracultural theatre,
intraculturalism*

teatrilik, kus vahendatakse ja taaselustatakse oma kultuuri (tihti unustatud) traditsioone

Vaata ka: interkultuuriline teater, multikultuuriline teater, transkultuuriline teater

NÄITED:

Teoreetiliselt väljendudes on tema teater intrakultuuriline ettevõtmine, kuivõrd tegeleb ühe kultuuri unustusohus traditsioonide hoidmise ja pärimuse taaselustamisega.

/Luule Epner, Omadraama kuldajastu künnisel? – Looming 2007, nr 4, lk 594./

A type of theatre where the (often forgotten) traditions of one's culture are mediated and revived.

K

KAASAMISTEATER

*participatory theatre, interactive
theatre*

lavastusliik, mille üheks osaks on etendaja aktiivne suhtlemine vaatajaga, kuid vaataja osalemine ei mõjuta lavastuse kulgu

NÄITED:

Muidugi saalis muheletakse kaasamisteatri võtete üle ja lavalt kostnud palve esitatakse ka teatava eneseirooniaga, aga ometi tundub just see üleminek see, milles lavastus justkui kõige rohkem "on".
/Laur Kaunissaare, Mis on minimalismi taga? - Teatrielu 2013, lk 166-173

Participatory theatre is a form of theatre in which the audience interacts with the performers or the presenters.

KESKKONNATEATER

environmental theatre

keskkonnateatrit iseloomustab ruumi tavapäratu kasutamine; keskkonnateatri lavastus võib toimuda teatrimajas või leitud kohas; etendajad ja vaatajad kasutavad kogu ruumi; ruumis võib olla mitu fookust ja need võivad muutuda; tekst ei pruugi olla lavastuse lähtepunkt ega eesmärk

Märkus: Termini võttis kasutusele Richard Schechner 1972. aastal.

NÄITED:

/---/ keskkonnateatri laadis lavastus tähendab enamat kui lihtsalt tegevuse väljaviimist klassikaliselt organiseeritud lavalt või tervest teatrisaalist. Keskkonnateatri kõik elemendid on äratuntavalalt elavad (live), st muutuvad, arenevad.

/Taago Tubin, Richard Schechneri keskkonnateatri teooria ja lavastus "Rehepapp" - Teater. Muusika. Kino 2002, nr 8-9, lk 24-28/

A contemporary term coined by Schechner (1972, 1973b, 1977) to mean a practice intended to establish a new stage-audience relationship, to consider the audience in terms of distance and closeness, to minimize the distinction between stage and audience and to reduce the points of view and tension in performance.

/Patrice Pavis, *Dictionary of the Theatre: Terms, Concepts and Analysis*, 1998/

KESTVUSLAVASTUS

lavastus, mille etendused on ebaharilikult pika kestusega ning panevad proovile etendajate ja publiku vastupidavuse

NÄIDE:

Augusti lõpus Tartus kuuendat korda aset leidnud linnafestivalil Uit oli kavas ka Gardenparty-nimelise teatraalide seltskonna kestvuslavastus "Sentimentality TV". Viis teatritegijat, kes olid lapsed 1990. aastatel, lõid Tammelinnas Käo tänaval eramajja neljaks päevaks väikese ooasi paarikümne aasta tagusest ajast.

/Hanna Marandi, Kuidas taaselustada lapsepõlvemaagiat – Tartu Postimees, 2.09.2019

ENG: durational performance

ENG def: Performances that focus on the passage of long periods of time are also known as durational art or durational performances

/The Routledge Companion to Theatre and Performance Paul Allan, Jen Harvie/

KOGUKONNATEATER

community theatre

rakendusteatri alaliik, mis tegeleb kitsama ühiskonnarühma sotsiokultuurilise ja kunstilise eneseväljendusega

NÄIDE:

Esmajärjekorras eesõigustab kogukonnateater ikkagi kogukonna sotsiokultuurilist eneseväljendust. Sellise teatri materiaalsed ja esteetilised vormid kasvavad välja kogukonnast, kelle huvisid lavastus püüab väljendada.

/Hedi-Liis Toome, Kogukonnateater Eestis 2008. aasta näitel - Teatrielu 2008, lk 162–180/

A sub-genre of applied theatre dealing with the socio-cultural and artistic self-expression of a narrower social group.

Community theatre is any kind of performance organized by ordinary people in a given area with or without support from theatre professionals.

/John Andreasen, Community Plays — A Search for Identity, Cambridge University Press, 23.01.2009/

KOHALOLU

stage presence

etendaja lavaline keskendatus, mis suunab tähelepanu ja mõjutab energiat etenduse ruumis

NÄITED:

Etendaja lavalist kohalolu võib vaadelda kui etendaja kehastumise teatavate protsesside tulemust. Kohalolu põhineb etendaja oskusel kasutada teatavaid tehnikaid ja praktikaid, millele vaatajad reageerivad. Vaatajad tajuvad etendaja kohalolu ebatavalise intensiivsusena, samal ajal intensiivselt tajudes ka enda kohalolekut etendajaga ühises ruumis. Kohalolu mõiste üks võimalikke definitsioone ongi etendaja võime valitseda ruumi ja hoida vaataja tähelepanu.

/Madli Pesti, Teatrifenomenoloogia. Etenduskunstide uurimismeetodid. Tartu Ülikool, kõrgkooli e-õpik, 2022/

Kohalolu näiteks tuuakse tihti just eelekspressiivne, väljenduseelne lavalolek. („Jutt on uuest, mitteargisest energiast, mis muudab keha teatraalselt **otsustunuks** (*decided*), **elavaks**, **usutavaks**, mistöttu etendaja **kohalolek** (*presence*) või siis teisisi öeldes lavaline bios äratab vaataja tähelepanu enne, kui mingi sõnum on üldse edasi antud. Kusjuures see on loogiline, mitte kronoloogiline „enne“.) /Anneli Saro, Kristiina Reidolv, Tanel Lepsoo; Representatsioon, presentatsioon ja kohalolu teatris. – Methis 2014, nr 14, lk 9/

The spectators sense that the actor is present in an unusually intense way, granting them in turn an intense sensation of themselves as present. To them, presence occurs as an intense experience of presentness.

/Erika Fischer-Lichte, The Transformative Power of Performance. – Routledge 2008, p 96/

*Thus, according to Barba the actor's presence precedes representation. The performer's having presence depends on how successfully the **natural** body has been transformed into a **scenic bios**, frequently through a rigorous training process, **before** the actor dons a costume or takes on a character.*

/Cormac Power, Presence in Play: A Critique of Theories of Presence in the Theatre.– Rodopi 2008, p 75/

KOHASPETSIIFILINE TEATER

site-specific theatre

lavastusliik, mille mängupaik on väljaspool teatrisaali ja -maja, teatrile tavapärratus ruumis või paigas; kohaspetsiifiline lavastus lähtub konkreetsest ruumist ja enamasti ei ole teistesse ruumidesse kohandatav

NÄITED:

"See on kohaspetsiifiline teater, tegevus käib elektrijaamas ja seda üheaegselt kolmes kohas," selgitas Ere Naat.

/Bianca Mikovitš, Teater meestele ja kärsitutele: võib jalutada, masinaid vahtida ja etenduse ajal puhvetis istuda – Maaleht, 20.07.2009/

These are performances that take place outside preexisting and predefined theatrical spaces.

/Christopher B Balme, The Cambridge Introduction to Theatre Studies, Cambridge University Press 2008, lk 81/

KOMÖÖDIA

comedy

lõbusa sisu ja õnneliku lõpuga näidend, mis on mõeldud publikut naerutama; vastav filmi- või dramaatikažanr

Vaata ka: tragöödia, tragikomöödia

NÄIDE:

Tragöödia on justkui elule alt üles vaatamine. Aga komöödia puul jäab alati võimalus, et ma olen elumängus vörde osalisena sees, näen mängu läbi, saan oma positsiooni muuta, mängida kasvõi hetkeks – üürikese naerulagina kestel – ümber võimusuheteid.

Vahel tundub, et seda žanrimääratlust *komöödia* ikkagi peljatakse ning tegijad püüavad oma lavastusi defineerida uhkemate või omapärasemate nimetustega. Kas komöödia on tabu?

Mulle tundub, et Mart Kangro pealkirjastamise eksperiment, kus ta paneb žanri nime oma lavastuse pealkirjaks – "Komöödia" – mingis mõttes seda meilt küsibki.

KOOSLOOME MEETOD

*devised
theatre*

lavastuse loomise protsess, mille tuumaks on kindla alusteksti puudumine ja lavastuse valmimine loomingulise trupi koostöös

NÄITED:

Paljud oma sõnastatud eesmärkidest on G9 lühikese tegutsemisajaga ka saavutanud. Nende unistuseks on Võrdsuse Teater. Küllap mõtlevad nad nii tegijaid kui ka külalisi puudutavat võrdsust. Võrdsus toimib juba lavastusprotsessis: iga kunstnik saab teha ja luua, mida soovib, koosloome meetodil sünnib rohkem või vähem sidus tervik.

/Madli Pesti, Ettearvamatuse ja etteantuse vahel – Sirp, 2.10.2015

Devising is method of making performance that is often non-text-based and includes the collaborative participation of the whole creative company in all stages and aspects of performance-making.

/Paul Allain, Jen Harvie, The Routledge Companion to Theatre and Performance, Routledge 2014/

KOREOGRAAFIA

choreography

tähenduslikuks tervikuks seatud liikumine

NÄITED:

Selle ebakindluse ühe põhjusena näen retoorikat, mis käsitleb rikkalike sammukombinatsioonidega tantsulavastust tühja ja pelgalt välist efekti taotleva meeleshäritusena ning mis ei määratle koreograafiat mitte liikumismustrite loomise, vaid igasuguse aegruumi korraстamisenä.

/Heili Einasto, Tantsuhirm koreograafe pitsitamas. – Teater.Muusika.Kino, nr 9, 2021/

Koreograafia õppekava käsitleb erinevaid liikumise esteetikaid alates pärimusest kuni kaasaegse tantsuni. Õpingute käigus on võimalus välja arendada oma loominguline käekiri ja saada professionaalne ettevalmistus tantsija, koreograafi või tantsuõpetaja- ja juhendajana. /Koreograafia õppekava, Tallinna Ülikooli Balti filmi, meedia ja kunstide instituut/

Choreography – the skill of combining movements into dances to be performed
/Choreography, Cambridge Dictionary/

The art of choreography involves the specification of human movement and form in terms of space, shape, time and energy, typically within an emotional or non-literal context. Movement language is taken from the dance techniques of ballet, contemporary dance, jazz dance, hip hop dance, folk dance, techno, K-pop, religious dance, pedestrian movement, or combinations of these.

/Choreography, Wikipedia/

KOSTÜMEERIJA

dresser

lavastusmeeskonna liige, kes seab näitlejaile kostüümid valmis ning abistab neid riietumisel ja ümberriietumisel

Sünönüümid: riietaja, riietur

Vaata ka: kostüümikunstnik

NÄITED:

Ekspositsioon tutvustab teatrikunstniku, grimeeri ja kostümeerija osa lavastust ettevalmistavas protsessis.

/Valga Muuseum, Näitus "Teatri garderoob", 9.07.2021/

Sometimes actors need little or no help, but quick changes and complicated garments may require more than one dresser for a single actor. There should be enough dressers to avoid delays, keep performances running smoothly and ensure that the costumes are in good condition at all times.

/Oscar G. Brockett, The Essential Theatre, Harcourt Brace College Publishers 1996, lk 404/

KOSTÜÜMIKUNSTNIK

*costume
designer*

kunstnik, kes teeb lavastusele, filmile, seriaalile kostüümikavandid ja valvab kostüümide valmistamise järelle

Vaata ka: kostümeerija, stsenograaf

NÄITED:

Kostüümikunstnik loob lavastuskontseptsionist lähtuvad kostüümid, mis toetavad näitleja rolli ja sobituvad üldisesse lavastustervikusse.

/haridusportaal.edu.ee/

Costume designers must be able to analyze characters the same way as actors do, in terms of each role's significant traits, motivations, feelings and functions within the dramatic action.

/Oscar G. Brockett, The Essential Theatre, Harcourt Brace College Publishers 1996, lk 390/

KÄPIKNUKK

*hand puppet, glove
puppet*

nukulavastuses kasutatav nukk, mis koosneb nuku peast ja pehmest materjalist valmistatud kehast ning mis tömmatakse käte nagu kinnas ja liigutatakse sellesse pistetud käe või sõrmede abil

Märkus: Kasutatakse ka terminit **kinnasnukk**

NÄITED:

Käpiknukk on üks kergemaid, kiiremaid ja elavamaid nukke, kuid tema liigutused on piiratud.

/Ludmila Gustavson, Teeme ise nukuteatrit, Tallinn "Koolibri" 1992, lk 13/

A toy of person or animal that has a soft, hollow body so that you can put your hand inside and move its head and arms with your fingers.

/Cambrigde Dictionary/

L

LAVA, LAVARUUM

stage

lavastuse maailma loomiseks kasutatav ala

NÄITED:

Esmalt käis „Lea“ lavaruum mulle närvidele, sest tühi lava on võimaluseküllasem ja esteetilisem kui ülekuhjatud lava.

/Pille-Riin Purje, Kes kustutab prožektorid? – Sirp, 11.03.2022/

Samal ajal on vaataja teadlik lavaruumist ning võimeline seda kogema: selle koloriiti, füüsilisi ja emotionaalseid parameetreid (nt avarus, kõledus) jne.

/Liina Unt, Lavakujunduse nähtamatust olekust. Mängu esteetika lavaruumi loomisel. –Methis 14, Tartu Ülikooli Kirjastus, 2014/

The relationship between actors and spectators changes depending on the audience's position: encircling the stage; standing; moving around three sides of a rectangular or square stage; sitting full frontal to the stage; separated from it by the footlights.

/Erika Fischer-Lichte, The transformative power of performance. A new aesthetics. – Routledge, 2008, p. 107/

LAVAKUJUNDAJA

scenographer, production designer

kunstnik, kes loob visuaalseid ruume lavastuslikele sündmustele ja vastutab nende realiseerumise eest

Sünönüümid: **stsenograaf, lavastuskunstnik**

NÄITED:

Põhikooli- ja gümnaasiuminoortele suunatud muuseumitunnis saab õpilane tuttavaks esimeste professionaalsete teatrikunstnikega Eestis. Ta saab end asetada nii publiku, näitleja kui ka lavakujundaja rolli.

/Liisi Selg. Õpilased publiku, näitleja ja lavakujundaja rollis. - Õpetajate Leht, aprill, 2019/

In practice, scenographers have to negotiate a fragile balance between the visual and imaginative dimensions of a stage design and its functionality for performers, technicians and a director.

/The Routledge Companion to Theatre and Performance. 2nd ed. Routledge, 2014, p. 246/

LAVASTUSDRAMATURG

production dramaturg

lavastusmeeskonna liige, kes tegeleb dramaturgiaga

Vaata ka: dramaturg

NÄITED:

Lavastusdramaturgi ülesanneteks võivad olla prooviprotsessi ajal eelkõige: lavastaja ja näitlejate töö tagasisidestamine koos lavastajaga või koos lavastaja, kunstniku ja trupiga lavastuse kunstilise struktuuri loomine, lavastuse aluseks olevate tekstile toimetamine, tekstile kirjutamine, materjali tausta uurimine ja vahendamine prooviprotsessis osalejatele, lavastusprotsessis kujunenud kunstiliste valikute analüüs, improvisatoorse materjali fikseerimine.

/Teatri ja dramaturgi vahel sõlmitava lepingu üldiste tingimuste kokkulepe 2021, punkt 2.10, Eesti Etendusasutuste Liit, Tallinn, 06.12.2021/

On today's modern day academic programs students are trained both as institutional dramaturgs, delving into artistic policy and its communication and implementation (a producer who might interface more with creative staff rather than financial backers), and as production dramaturgs, supporting the rehearsal process.

/Craft specialty: Defining the Dramaturg, The Actor's Checklist/

LAVASTUSKUNSTNIK

scenographer, production designer

kunstnik, kes loob visuaalseid ruume lavastuslikele sündmustele ja vastutab nende realiseerumise eest

Sünönüümid: **stsenograaf, teatrikunstnik, lavakujundaja**

NÄITED:

Lavastuskunstnik /.../ loob lavastuse visuaalse lahenduse ning juhendab ja jälgib selle valmimist. Lavastuskunstnik kujundab lava, sageli kostüümid ja ka rekvisiidid. Ta vastutab lavastussümboolika eest tervikuna, sageli disainib ka plakatid, kavalehed, reklamid.

/Lavastuskunstnik; haridusportaal.edu.ee/

In countries other than the United States, a scenographer is a theatrical designer who specializes in designing all the visual elements of a performance, using a holistic universe approach to conceptualization.

/What is a Scenographer? What is Scenography? -stephstuff.com/

LAVASTUSPROJEKT

theatrical production

lavastus, mille loomiseks moodustatakse eraldi loominguline meeskond

NB! Mitte segamini ajada lavastuse projektiga, mis on ühe lavastuse kavand.

NÄIDE:

Tiivustatuna mitmete kaasaegse (teatri-)kunsti mainekamate eestvedajate töömeetodeist, võtab KUI esimes(t)e lavastusprojektide loomiseks aega 2 aastat. KUI seab endale eesmärgiks, et iga lavastusprojekt oleks sisult vörreldav akadeemilise doktoritööga ning valmimise protsess töuseks lõppulemina sündivast lavastusest olulisemale kohale. Nagu sõnab Milo Rau Genti manifestis, pole teater mitte tulemus, vaid protsess.

/KUI, Kogukondlikkuse Uurimise Instituut/

A theatre production that is created by a specially constituted creative team

LAVASTUSPROTSESS

staging process

tööperiood, mis loomingulise, tehnilise ja korraldusliku meeskonna koostöös hõlmab nii prooviprotsessi ettevalmistavat tööd kui ka prooviprotsessi ja mille tulemusel valmib lavastus

Vaata ka: prooviprotsess

NÄITED:

Ta on inimene, kes teab täpselt oma kohta lavastusprotsessis - vormistada kavandite, jooniste ja maketi abil lavastaja ideid, meeldida näitlejaile, lavastusalal juhatajaile ja töökodadele, lõpuks ka veel publikule ja kriitikuile.

/ Lilja Blumenfeld, Lavailm – Scenoweenher. – Sirp, 01.12.2000/

The staging process involves many different aspects, which can only be completed with the help of other members.

/Theater Director Role, Tools & Techniques, study.com/

Key elements in the staging process is the interpretation of an original material like a design challenge that evokes a certain framing selected for the play in question (here project or situation), which guides action and thus enable (and constrain) performances.

/Staging: from theory to action. – researchgate.net/

Staging in theatre is the process of designing and creating the setting and environment in which a performance will take place. This includes the construction of the stage itself, the arrangement of the props and scenery, and the placement of the lighting and sound equipment.

/The Importance Of Staging In Theatre. – forum-theatre.com/

LIBRETO

libretto

ooperi, opereti vm vokaalmuusikalise lavateose tekst; balleti või pantomiimi sündmustiku kirjeldus

Vaata ka: näidend

NÄIDE:

Kui Eesti uudisooperitele saab sageli saatuslikuks nõrk libreto, siis nüüd võisime kogeda, et tugev alustekst soodustab ka sisuka muusikalise lahenduse sündi.

/Anne Aavik, Ooperivälja lainemine – Teatrielu 2018, lk 178-199/

The words that are sung or spoken in an opera or similar musical performance Cambridge Dictionary/

LOOVUURIMUS

artistic research

loometegevuses väljenduv ja sellel põhinev uurimistöö, mille eesmärk on luua uusi teadmisi, kultuurivorme, loome- ja uurimismeetodeid või - tehnikaid

Märkus: Loovuurija ehk kunstniku uurimuse keskmes on tema enda loodud kunstiteos või kunstiline tegevus.

Loe loovuurimusest lähemalt:

Eesti loovuurimuse raamlepe 2021 või

Madli Pesti, Loovuurimus. Etenduskunstide uurimismeetodid. Tartu Ülikool, 2022

NÄITED:

Loovuurimise käigus omandab uurija ehk kunstnik teadmisi nii kunstiliselt eksperimenteerival kui ka teaduslike meetodeid järgival viisil ning rakendab need teadmised loometegevusse.

/Madli Pesti, Loovuurimus. Etenduskunstide uurimismeetodid. Tartu Ülikool 2022/

Olles tundnud vajadust uurida kogukondi nende endi keskkonnas ja näinud, et dramaturgi töövahendid tekstiilomel on mitmekesisemad ja teemad aktuaalsemad, kui olin (etnograafile omaselt) kogukonnaga vahetus suhtluses, otsustasin võtta enda loovuurimuste puhul aktiivse dramaturgi rolli, kes kohtub kogukondadega ja kasutab materjali kogumiseks etnograafilisi meetodeid.

/Piret Jaaks, Kirjutada inimesi: kogukondade uurimine ja dokumentaalteatri loomise vahendid dramaturgi töös. EMTA 2022, doktoritöö lk 19/

Artistic research seeks to contribute, in and through the production of art, not only to the artistic universe, but also to what we ‘know’ and ‘understand’.

/Angelika Boeck & Peter Tepe, What is Artistic Research? – w/k Between Science & Art Journal 2021/

Artistic researchers have at least three intertwined jobs ahead of them. First, they need to develop and perfect their own artistic craft, creativity and conceptual thinking by doing art and thinking (conceptualizing) art, that is, developing a personal vocabulary for speaking about art and its world. In addition, they have to contribute to academia and return something to their academic colleagues by

proposing an argument in the form of a thesis, thus assisting in constructing the not yet very strong academic communities around artistic research. Third, they must communicate with practising artists and the larger public, performing what we could call "audience education."

/Mika Hannula, Juha Suoranta, Tere Vadén. Artistic Research Methodology.– New York: Peter Lang 2014/

LUGUTEATER

*playback
theatre*

rakendusteatri alaliik, improvisatsiooniline teater, kus kohalviibijate poolt jutustatud tõsielulood saavad tegevusliku kuju näitlejate tagasimängus ja lugu järgneb loole, saades mõjutusi eelnevate lugude teemadest

NÄITED:

Luguteater on improvisatsiooniline teater, mille lõi J.Fox NY-s 1970. aastatel. Etendus on protsess, kus näitlejad ja muusik loovad etenduse, mis põhineb jutustaja autentsel lool.

[/luguteater.ee/](http://luguteater.ee/)

Playback theatre is an interactive, improvisational form used to illuminate life and incite dialogue. In playback theatre life stories are shared by audience members and then re-enacted spontaneously on stage.

[/Hannah Fox, Interactive and Improvisational Drama, 5.09.2008/](http://Hannah%20Fox,%20Interactive%20and%20Improvisational%20Drama,%205.09.2008/)

LUULETEATER

*poetry
theatre*

lavastusliik, milles kasutatakse alusmaterjalina luulet

NÄITED:

Luuleteatri avaetenduseks oli Õnnepalu enda lavastatud Aleksander Suumani tähtteos "Meil siin Hüperboreas", kokku tuleb üürikese elueaga teatris nädala jooksul lavale viis eripalgelist lavastust.
[/Silja Paavle, Galerii: Luuleteater Poetico avas Tartus nädalaks uksed](http://Silja%20Paavle,%20Galerii:%20luuleteater%20Poetico%20avas%20Tartus%20nädalaks%20uksed) – Õhtuleht, 2.09.2014/

Poetry theatre uses poetic texts which are not primarily meant for presentation on the theatrical stage (distinction from verse dramas) adapting and dramatising them using intermediality and the means of expressions typical of theatre (music, kinesics, speech, lights, video, stage props etc).

[/Katre Väli, Narrative Construction in Poetry Theatre. – Hortus semioticus, nr 3 2008/](http://Katre%20Väli,%20Narrative%20Construction%20in%20Poetry%20Theatre.%20–%20Hortus%20semioticus,%20nr%203%202008/)

MARIONETT, MARIONETNUKK

marionette

nukuteatri lavastuses kasutatav liigendnukk, mida juhitakse ülevalt niitide ja traatidega

NÄITED:

Lihtsaim marionetivorm on ühe nööriga hüpinknukk ehk hampelmann, mille käed ja jalad liuvad alt nöörist tömmates. Mida rohkem nööre, seda enam nõub marionett mängimisel näitlejalt meisterlikkust.

/Kõnelevad nukud, Tammiku Kaasaegse Kunsti Keskus, 2013/

Muinasjutt köneleb kuningriigist, mille prints armub marionettnukk Emmasse.

/Emma ja ajakivi ehk Nukkude teater, Eesti Noorsooteater, 2014/

A small model of a person or animal with parts of the body that are moved with strings.

/Cambridge Dictionary/

MASKITEATER

*mask theatre (eng), naamioteatteri
(fin)*

lavastusliik, mille põhiliseks mängu- ja väljendusvahendiks on spetsiaalselt teatril valmistatud maskid, mis katavad täielikult või osaliselt näitleja nägu või kogu keha

Märkus: Mask omab lavastuses identiteedi füüsilises koostoimes näitlejaga, kes maski kannab või seda väliste vahendite abil manipuleerib.

NÄITED:

Selles kontekstis tõuseb selgelt esile teatri Piip ja Tuut „Bistro Beyond“ (lavastaja Linnea Happonen, kunstnik Kristel Maamägi): sõnatu visuaalne vaatemäng veidratest „teispoolsuse bistroo“ külastajatest, kus objekti- ja maskiteater, tantsu- ja muusikateater sulandub hämmastavalt eriliseks tervikuks. Tehtaks Eestis ainult rohkem sellist teatrit!

/Madli Pesti, Visuaalteater kui kunstide sulam – Sirp, 26.09.2013/

In the mask theatre the main means of performance and expression are masks specially made for the theatre, covering all or part of the actor's face or the whole body.

Naamioteatteri on näyttämötaiteen muoto, jossa esiintyjien kasvot on verhottu naamioilla tai puolinaamioilla.

/Wikipedia/

MATERJALITEATER

material theatre

lavastusliik, mille põhiliseks väljendus- ja mänguvahendiks on erinevad materjalid (nt liiv, savi, paber,

vaha) ja väljundiks on materjali(teatri)lavastus

NÄIDE:

Puhtakujulist materjaliteatrit näitas Renaud Herbini lavastus "Vaha". /... / Etendaja Justine Macadoux valab sulavaha paberile ning seejärel tõstab selle üles seinaks: kollane vahaplek näeb välja nagu koll. Etendaja hakkab sellega humoorikalt mängima: lõikab välja inimfiguure, suhtleb vahaplekiga. /... / Lavastus uurib tõesti vaha kui materjali: kuidas see käitub, milline on selle olemus.

/Madli Pesti, Nukuteatrikunsti pealinna Charleville-Mezieres – Teater. Muusika. Kino, nr 11, 2017, lk 31

When we speak of "Material Theatre", we're talking about instances in which material is used in such a way that it steps out of these usual submissive roles, discontented with always playing second fiddle to the performers.

/Saudamini Kalra, The Stage is Materializing: Material and materiality in theatre, 2004/

MEELTEATER

immersive theatre, theatre of senses

lavastusliik, kus vaataja haaratakse etenduse kogemisse lisaks tavapärastele kuulmis- ja nägemismeelele ka haistmis-, maitsmis- ja/või kompimismeele kaudu; peamiseks eripäräks on publiku vahetu suhe ümbritseva etendusega, mida tajutakse ja kogetakse aistiliselt

Märkus: Üldjuhul väljendub meelteteater osavõtu- või kaasamisteatri vormis ning on põimitud kohaspetsiifilise- või keskkonnateatriga.

NÄITED:

Kõneldi rütmidest, mis mõjutavad nägemist, ruumist, kus dimensioonid tunduvad elastsed, keha vibreerivaks muutva heli survest, väljakutsest reaalsustajule ja meelete avardamisele. * Õnneks ei jäänud ka lavastus sellele grammigi alla. Viiekümneminutine etendus pakkus kogemusruumi, kus kohalolu tähendus ja kunsti tajumisprotsess oli viidud täiesti uuele tasandile.

* Lavastuse tutvustus Augusti tantsufestivali bukletis 2014.

/Evelin Lagle, Kogemus. Vormi koreograafia – Teater. Muusika. Kino, nr 11, 2014/

Immersive theatre invites audiences directly into its scenographic, installation-like environments, to explore and participate, effectively becoming performers themselves; its performance often draws extensively on vocabularies of physical theatre.

/Paul Allain, Jen Harvie, The Routledge Companion to Theatre and Performance, Routledge 2014/

MISANSTSEEN

mise en scène

näitlejate/teglaste paiknemine ja liikumine üksikus stseenis Sonaveeb.ee/, ka näitleja ja esemete vahelise paiknemise kindlaksmääratud seos

Märkus: termin on närit prantsuse keelast. misse on soöno ohk "laval olev lavale kujundatud"

NÄIDE:

Algselt oli misanstseen näitlejate paigutus ja liikumine teatrilaval. Misanstseeni osadeks filmikaadris on tegevuspaiak, valgustus, kaadrisene liikumine ning kaadri visuaalse külje loovad kostüümid, grimm ning dekoratsioonid.

[/Wikipedia/](#)

MITMELIIGILAVASTUS

interdisciplinary production, cross-genre (production)

lavastusliik, milles segunevad kahe või enama eri lavastusliigi – sõna-, muusika-, tantsu-, nuku- vmt lavastuse – elemendid ja ükski ei domineeri teiste üle

NÄIDE:

Laura Kalle ja Evelin Jõgiste mitmeliigilavastus "Lingua Franca" loodi Valdur Mikita teostest inspireerituna ning selle tuumaks on sünesteesia ja taju, meelte koostoime ninglooduslähedus. /---/ Põhilisteks dialoogipidajateks olid siin heli ja liikumine, mille suhet võis vaadata muusika ja tantsu suhtena, kuid ka häälikute, arusaamatu keele vormelite ja argiliigutuste sümbioosina.

[/Iiris Viirpalu, Parem mikita kui mikiga - KesKus, mai 2017/](#)

A cross-genre (or hybrid genre) is a genre that blends themes and elements from two or more different genres. [/Wikipedia/](#)

MONOLAVASTUS

monodrama

lavastus, mida esitab üks etendaja

Vaata ka: mononäidend, soololavastus

Selgitus: Eestis kasutatakse terminit sõnateatri kontekstis.

NÄITED:

Monolavastusi on tavalliselt kahte sorti: esimestes neist räägib näitleja laval publikule nii-öelda "oma lugu" ja püüab publikut veenda, et see töesti on tema lugu. Teisel juhul on mäng oluliselt abstraktsem ja lugu kui selline võib üldse puududa ning publikut püütakse võluda millegi muuga, näiteks näitleja tehniliste oskustega.

[/Barbara Lehtna, Rambivalguses on monolavastused – Müürileht, 14.12.2012/](#)

A theatrical or operatic piece played by a single actor or singer, usually portraying one character.

[/Wikipedia/](#)

MONONÄIDEND, MONODRAAMA

monodrama

näidend, mis on mõeldud esitamiseks ühele etendajale

Vaata ka: näidend, monolavastus

NÄITED:

2012. aastal korraldas Monomaffia koostöös Eesti Teatri Agentuuriga mononäidendite võistluse, kuhu oodati algupärased mononäidendeid nii alustavatelt kui ka kogenud näitekirjanikelt, dramaturgidelt, kirjanikelt, teatripraktikutelt ja -huvilistelt.

[/Wikipedia/](#)

Kuigi monodraama ei ole sugugi uus nähtus, ei esine see teatrilavadel just sageli ning võib oma monoloogilisuse ja tegelastevahelise konflikti näilise puudumise tõttu jätkata mõnevõrra eksperimentaalse mulje.

[/Auri Jürna, Monodraama kui kvaliteedikontroll – Sirp, 29.02.2008](#)

A monodrama is a theatrical or operatic piece played by a single actor or singer, usually portraying one character.

[/Wikipedia/](#)

MULTIKULTUURILINE TEATER

multicultural theatre

teatriliiik, kus lavastustervik tekib erinevate etniliste või keeleliste gruppide vastastikuse mõju tulemusena

Vaata ka: interkultuuriline teater, intrakultuuriline teater, transkultuuriline teater

NÄITED:

Eesti Draamateatri maja loos peegeldub eesti multikultuuriline teatri- ja kultuurilugu.

[/Eesti Draamateater/](#)

Multikultuuriline teater - multikultuursete ühiskondade teatripraktika, mis tekib erinevate etniliste või lingvistiliste gruppide üksteise mõjutamise tulemusena.

[/Irene Viktor, Interkultuurilisi transformatsioone eesti teatris - Interaktsioonid. Tartu 2010, lk 133/](#)

A type of theatre in which body of production dwells from the interaction of different ethnic or linguistic groups.

MULTIMEEDIALAVASTUS

multimedia performance

performance

lavastus, kus esitatakse infot erinevate ja omavahel kombineeritud meediumite – filmi, video, kõne, valguse, muusika, tantsu vm – vahendusel

NÄIDE:

Kanuti Gildi SAALis etendub sel nädalavahetusel, 6. ja 7. mail Rauno Zubko, Mikk-Mait Kivi, Kristjan Kiige ja Kaia Tungla multimeedialavastus "Binaural vision", kus on võrdsel kohal neli meediumit – liikumine, video, heli ja ruum.

/Kanuti Gildi SAALis etendub multimeedialvastus "Binaural Vision" - Müürileht, 5.05.2017

Name given loosely to performance in which different forms, such as speech, song, dance, film or video, are mixed together.

/Oxford Reference/

MUST KOMÖÖDIA

black comedy

üks komöödia liikidest, kus traagikat väljendatakse koomika kaudu ja pingelisi, valusaid või tabuteemasid käsitletakse huumoriga

Vaata ka: komöödia, tragikomöödia

NÄITED:

Lucase näidend on nende hulgas edukaim: tark, salvav ja väga pentsik must komöödia.

/"Juhus on pime" - Eesti Draamateatri koduleht/

Absurdi ja groteski kalduv must komöödia räägib avaramas mõttes inimestest, kes ei suuda endale tunnistada, et nad elavad sootsiumis, mille aeg on lootusetult möödas.

/"Neljas õde" - Vanemuise koduleht/

Endla Küünis jõuab kolmapäeval publiku ette Rootsli autori Peter Nilsoni novellidel põhinev süsimust komöödia "Valgusingel", mille lavastab Taarka Pärimusteatri eestvedaja Helena Kesonen.

/Ester Vilgats, Endla Küünis jõuab publiku ette must komöödia "Valgusingel". - ERR Kultuur, 24.01.2022/

People walked out because of the violence depicted on stage, but what she found was a black comedy play that was blisteringly funny.

/The Lieutenant of Inishmore: Characteristics, dramatic forms & performance styles - NSW (New South Wales) Department of Education/

Black comedy, also known as dark comedy, morbid humor, gallows humor, black humor, or dark humor, is a style of comedy that makes light of subject matter that is generally considered taboo, particularly subjects that are normally considered serious or painful to discuss.

/Wikipedia/

MUUSIKALINE KUJUNDAJA

lavastusmeeskonna liige, kes loob muusikalise kujunduse lavastuslikule sündmusele, kasutades selleks juba olemasolevaid muusikateoseid

Vaata ka: helikujundaja, muusikaline kujundus

NÄITED:

Defineerimine muutub problemaatiliseks seetõttu, et muusikalised kujundajad võivad tegeleda ka olmehelidega, helitehnik võib luua ise helikujunduse, lavastuse helilooja võib olla ka muusikaline kujundaja.

/Liivia Talvik, Heli- ja muusikaline kujundus Eesti sõnateatris. TÜ mag töö 2018, lk 11/

Also, a music designer usually uses ready-made music, but a composer creates new music for the production. This means that there could potentially be a composer, a sound designer, a musical designer, and a sound technician all working in tandem, but all of these positions could also be assigned to a single individual.

/Liivia Talvik, Heli- ja muusikaline kujundus Eesti sõnateatris. TÜ mag töö 2018, lk 87/

MUUSIKALINE KUJUNDUS

lavastusliku sündmuse jooksul kõlav originaal- ja laenatud muusika

Vaata ka: helikujundus, audiokujundus

NÄITED:

Kui lavastusprotsessis läheb liiga kiireks ja muusikaline kujundaja ei jõua ise helitausta otsida, siis võidakse abi paluda hoopis helimehelt, kes sobivad kujundushelid ise välja otsib.

/Liivia Talvik, Heli- ja muusikaline kujundus Eesti sõnateatris. TÜ mag töö 2018, lk 60/

Music design encompasses all rhythmic, vocal and instrumental musical composition within the production. In the Estonian language, sound design and music design have different meanings.

/Liivia Talvik, Heli- ja muusikaline kujundus Eesti sõnateatris. TÜ mag töö 2018, lk 86

N

NELJAS SEIN

etendajat publikust eraldav kujuteldav sein, mille loob etendaja, kes justkui ei ole teadlik publiku kohalolekust

NÄITED:

Teatrikeel on see "avalik üksiolek", nii näitlejat kui vaatajat kaitseb teineteise eest maagiline "neljas sein".

/Tiina Mälberg kutsub rääkima neljanda seinaga – ERRi kultuur, 14.05.2020/

Publik jälgis oma elu elavaid tegelasi salaja, justkui läbi kujuteldava neljanda seina.

/Oxfordi illustreeritud teatriajalugu. – Eesti Teatriliit, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia lavakunstikool, 2006, lk 375/

The concept of the fourth wall became more well-known with the Naturalism of 19th-century theatre

/Britannica/

NOORE VAATAJA TEATER

theatre for young audiences

lastele või noortele suunatud teater

Märkus: Ei tähenda laste ja noorte endi tehtud teatrit. Kõnekeeles kasutatakse **kälasteteater**, **noorteteater**.

NÄIDE:

Kui aga eesti lasteteatrimaastikul ringi vaadata, siis on noore vaataja teatri võimalusi alahindavast suhtumisest sündinud mõttetaladate stamplavastuste domineerimisaeg ümber saamas või juba saanudki. Nii suurtes kui väikestes teatrites sünnib noorele vaatajale kunstiliselt paeluvat teatrit ning teatrist kirjutajad ei tohiks lasta vanadel eelarvamustel või ka nn ebaprofessionaalsetel libatruppidel kujundada enda hinnanguid ühe sihtgruppi teatrile tervikuna.

/Annemari Parmakson, Kuidas kirjutada lasteteatrist? – Müürileht, 9.04.2014

Theatre for Young Audiences is theatre performed by professional adult actors intended for a young / child-based audience.

/Emerald Coast Theatre Company/

NUKUKUNST

puppetry

nukkude loomise kunst, nukukunstniku töö tulemina valmiv nukk (käpiknukk, varrasnukk, marionett jt)

NÄIDE:

Tallinna lauluväljakul toimub tänasest rahvusvaheline autorinukkude näitusfestival NukuKunst, mida korraldab Eesti nukukunsti maja. Näitusel saab tutvuda Eesti, Venemaa, Läti, Leedu, Ukraina, Valgevene, Saksamaa, Hollandi ja teiste riikide kunstnike-nukumeistrite loominguga. /Lauluväljakul näidatakse ohtralt nukke - menu.err.ee/

The production or creation of puppets or puppet shows. /Merriam-Webster Dictionary/

NUKUTEATER

*puppet theatre;
puppetry*

- nukulavastusi etendav teatritrupp või etendusasutus
- lavastusliik, mille põhiliseks väljendusvahendiks on spetsiaalselt teatrile valmistatud nukud; väljundiks on nukulavastus

Vaata ka: nukukunst

NÄITED:

Arvatakse, et nukuteater sai alguse juba 3000 aastat eKr. Nukuteatril on palju erinevaid vorme, kuid neid kõiki seob elututele objektidele elusolendite omaduste omistamine.

[/Wikipedia/](#)

Tallinna Linnateater, mis asutati 1965. aastal Noorsooteatrina ja kandis seda nime 1994. aastani, andis 2006. aastal selle nime üle toonasele Eesti Riiklikule Nukuteatralle, mis tegutses järgnevad viis aastat Eesti Nuku- ja Noorsooteatrina. Nüüd pöördutakse Noorsooteatri nime juurde tagasi, kuna see iseloomustab täpsemini teatri hetkeseisu ja tulevikuplaane. Eesti Noorsooteatri nime kannab teater alates 69. hooaja algusest 31. juulil 2020.

[/NUKU teater kannab uuest hooajast Noorsooteatri nime - kultuur.err.ee, 2000](#)

- *A theater troupe or performance institution performing puppet performances.*
- *The art of manipulating puppets.* [/Merriam-Webster Dictionary/](#)

NÄIDEND

play

iseseisva kunstilise värtusega (dramaturgiline) tekst, mis on mõeldud laval esitamiseks

Vaata ka: mononäidend, monodraama

Märkus: **Lugemisdraama** on eraldi žanr, ei soovita kasutada sünnonüümina!

NÄIDE:

Nagu mujal maailmas juba varem, on viimasel kümnendil ka Eesti teatris toimunud nihe postdramaatilise teatri suunas, mis tähendab, et kirja pandud tekst on üks võrdne väljendusvahend näiteks liikumise, muusika ja visuaali kõrval ning sageli kujuneb laval kõneldav tekst mitme inimese koostöös prooviprotsessi käigus ja saab näidendiks vormistatud alles pärast esietendust.

[/Heidi Aadma, Ott Karulin, teater I tekstdid. Eesti näitekirjanduse 20 aastat. Eesti Teatri Agentuur 2014, lk](#)

7/

A piece of writing that is intended to be acted in a theatre or on radio or television. [/Macmillian Dictionary/](#)

NÄITLEJA

actor

lavastusmeeskonna liige, kes loob oma keha, hääle ja/või olekuga rolli

Vaata ka: etendaja

NÄITED:

Näitlejas on tallel tema varasemad rollid, ta hoiab need ärkvel, mängib uuesti läbi, uurib ja võrdleb neid, seostab neid oma mineviku- ja olevikukogemusega.

/Patrice Pavis, Analüüsivahendid. *Valitud artikleid teatriuurimisest*. Tartu Ülikool, 2011, lk 103-125/

Undi lavastustes on näitleja võimete ja oskuste ekspressiivne väljamängimine tugevama rõhu all kui tavaiselt ning näitlejad liiguavad vabalt eri emotsiонаalsete registrite ja mängulaadide vahel.

/Luule Epner, Pildi kokkupanek. Nüüdisteatri kaks aastakümmet. *Vaateid Eesti nüüdisteatrile*. Tartu Ülikooli kirjastus, 2016, lk 24–52/

Even naturalistic actors affirm that something happens to them psychologically and physiologically during a performance. But training and rehearsals are designed to hide most of this process or to bring it entirely in line with the playwright's intentions as envisioned by the director so that the performance reveals not the actors but the characters they are playing.

/Richard Schechner, *Performance Theory*. Routledge: London, New York, 2004/

What needs to be remembered, however, was that such preparation was not so much about technical training, which Stanislavsky equated with dressage, as about the actor's thoughtful, conscious, and probing 'work on himself'.

/Maria Shevtsova, Stanislavsky to Grotowski: Actor to Performer/Doer. – New Theatre Quarterly, 30, Cambridge University Press, 2014, p 334/

NÜÜDISTSIRKUS, KAASAEGNE TSIRKUS

new circus, contemporary circus

lavastusliik, milles kasutatakse klassikalise tsirkusekunsti võttestikku ja tehnikaid eesmärgiga luua lavastaja kunstilisest nägemusest kantud kontseptuaalselt terviklik, sageli multidistsiplinaarne lavastus

Selgitus: Teatrivorm sai alguse *cirque nouveau* nime all 1970. aastatel Prantsusmaal. Samas tähenduses kasutatakse ka väljendit "uus tsirkus".

NÄITED:

Kuigi nüüdistsirkus kasutab kahtlemata samuti jõudu, julgust ja osavust nõudvaid ning mõnikord ka koomilisi vaatemänge, püüab nüüdistsirkus distantseerida end pelgalt lõbu- või meelelahutusasutustest ning hoiab pigem etenduskunstide sekka.

/Maria Ehrenberg. Nüüdistsirkus Eestis ja mujal. Tantsu Kuukiri nr 110, oktoober 2021/

Soome tsirkus – täpsustame: nüüdistsirkus – on üks sealse kultuuri suurimaid ekspordiaartikleid muusika kõrval.

/Tiit Tuumalu, Soome on vägev tsirkusemaa – Postimees, 5.09.2014

Hiljuti avaldas nüüdistsirkuse võrgustik Circostrada statistika, mille kohaselt on keskmine tsirkusetrupp noor (tegutsenud kuni viis aastat) ja väike (kaks kuni viis liiget).

/Ott Karulin, Ühel käel topeltpööre – Sirp, 24.11.2017

Kaasaegse tsirkuse puhul arvatakse ka pahatihti, et keegi vaid väänleb ilusasti ja teeb trikke. Sageli ei teata, kui terviklik ja sisukas see kunstivormina tegelikult on.

/Hanna Marrandi, EPICIRQ-i peakorraldaja: kaasaegses tsirkuses valitseb tohutu kõikvõimalikkus – ERR kultuur, 05.10.2023/

Contemporary circus sometimes combines traditional circus skills and theatrical techniques to convey a story or theme.

/Wikipedia/

In the contemporary circus, which creates conceptual performances and values the idea above the impression, there is no need to reduce the tension of dangerous tricks or entertain the audience while the artists prepare for the next performance, which were the tasks of modern circus clowns.

/Aušra Kaminskaitė. Contemporary Circus in Lithuania. Lithuanian Culture Institute/

Compared with the traditional circuses of the past, the contemporary approach tends to focus more attention on the overall aesthetic impact, sometimes on character and story development, and on the use of lighting design, original music, and costume design to convey thematic or narrative content.

/Wikipedia/

O

OBJEKTITEATER

object theatre

Iavastusliik, mille põhiliseks väljendus- ja mänguvahendiks on leitud objektid (nt argiesemed, masinad,loodusest leitu vmt) ja väljundiks on objektilavastus

NÄIDE:

Tegevuslik opereerimine objektide ja materjalidega väärib põgusat käsitlust ka objektiteatri kontekstis. Eestis on see teatrivorm üsna vähe esindatud ja seda seostatakse peamiselt nukuteatriga. Nukuteatrist välja kasvanud objektikäsitlust iseloomustab esemetele zoo- või antropomorfsete kvaliteetide omistamine /---/ Sellele sekundeerib aga teine käsitus, mis on saanud mõjutusi erinevatest loomevaldkondadest. Siin ei esinda objekt midagi muud, vaid leiab kasutust iseendana, kusjuures kultuurilisest funktsioonist olulisemal kohal võib olla tema füüsiline eripära.

/Erik Alalooga, Suletud universumist kostab kolinat – Teater. Muusika. Kino 2020, nr 5

Object theatre uses found objects to create a story with characters. Instead of objects and/or puppets specifically designed for the narrative, object theatre deliberately uses everyday objects, either as is or transformed into other things, requiring the skill of the performer and the imagination of the audience for its success.

/Justin Cash, Object Theatre, 2013/

OSAVÕTUTEATER

interactive theatre

lavastusliik, mis eeldab publiku aktiivset osavõttu etendusest; vaatajatest saavad osalejad, kes on etenduse kulgemisse haaratud, nende osavõtt ja valikud võivad mõjutada etenduse kulgu

NÄITED:

Möödunud aastal jätkus osavõtuteatri vaikne sissetung peavoolu. Kõrvalkäijatena saavutas Labürintteatriühendus G9 tähelepanu lavastustega "Mõtteaines", mis esietendus 2014. aasta lõpus Tartus, ja "Ooteaeg", mida mängiti möödunud sügisel Tallinnas tulevases kunstiakadeemia majas.
/Madli Pesti, Lava valitse sid naised – Postimees, 4.01.2016

Osavõtuteater pole mugav saalisistumine, vaid intensiivne kaasloomine, kuhu nii esitaja(d) kui ka kogega(d) ideaalis võrdsest panustavad – kui üks neist liialt võimu näitama hakkab, sulab etenduse atmosfääär nagu tänavavalgustusele langev lumi.

/Ott Karulin, Vaataja osavõtuteatri häbipostis – Sirp, 9.12.2010/

Interactive theatre is a presentational or theatrical form or work that breaks the "fourth wall" that traditionally separates the performer from the audience both physically and verbally.

/Wikipedia/

P

PERELAVASTUS

performance for family audiences

igas eas vaatajatele sobiv lavastus

Märkus: Ei soovita kasutada väljendit *koguperelavastus*.

NÄIDE:

Laupäeval kell 18 esietendub Endla teatris suurejooneline muusikaline perelavastus "Peeter Paan ja Valge Lind Wendy".

/Endlas tuleb lavale seikluslik fantaasialugu Peeter Paanist - Õhtuleht, 5.03.2015/

A theatre performance suitable for all ages.

PERFORMANCE`I-TEATER

performance-theatre

Kunstidevaheline lavastusliik, milles näimitakse ja sulandatakse teatrorikunsti teatri ja kaasadega

Kunstidevanteenite lavastusuur, mimes puhumiskas ja Sularuudalast teatruskunsti, teatri ja kaasatystantsu väljendusvahendeid ja loomepraktikaid

Märkus: Sõnakuju *performance*-teater ei ole soovitatav. Kasutusel on ka mugand *performansiteater*.

NÄITED:

Performance'i-teatrist võiks kõnelda siis, kui tegevuskunsti vahendid imbuuvad teatriväljale. Need on eksperimentaalsed lavastused, mis on küll loodud teatri konteksti, kuid on ideoloogia ja vormivõtete poolest lähedased *performance*'i-kunstiga. Need enamasti koosloome meetodil loodud lavastused tegelevad nii füüsилiste kujundite ja tegvuste kui ka visuaalse objektidega.

/Madli Pesti, Ühendkunstiteosed. Näiteid performatiivsest esteetikast eesti teatris 2019. aastal - Teater. Muusika. Kino 2020, nr 3, lk 27-38/

Kui vaadata postdramaatilise teatri poolelt, siis on *performance*'i-teater ja tehnoloogiline teater selle äärmisemad vormid, mis aga kindlasti kuuluvad teatriurija huviobjektidele.

/Luule Epner, Fiktionaalsus ja reaalsus teatris: kolm vaadet - Teatrielu 2012, lk 157, lk 144-164

An interdisciplinary type of theatre in which the means of expression and artistic practices of performing arts, theatre and contemporary dance are intertwined and fused.

PERFORMATIIVSUS

performativity

- etenduslikkus ja/või teatraalsus, mis eeldab etendaja ja publiku viibimist ühises ruumis
- teatrilavastuse vm kunstiteose võime avaldada publikule energeetilist ja afektiivset mõju

NÄITED:

Performatiivsuse tajumisel on tegemist just nimelt etenduse tervikliku kogemisega, mis tuleb ka vaatluse ja uurimise alla võtta tervikuna. Performatiivsed protsessid on semiootiliste ehk tähdendusloomega seotud protsesside aluseks ja lähtepunktkiks.

/Madli Pesti, Teatrifenomenoloogia. Etenduskunstide uurimismeetodid – Tartu Ülikool, kõrgkooli e-õpik 2022/

Performatiivsuse mõiste pärineb küll keeles filosoofiast, aga seda on võimalik rakendada ka paljude kultuuriprotsesside puhul väljaspool keelt. /.../ Performatiivsuse mõiste hõlmab kõiki spetsiifilisi taju-, kogemis- ja analüüsitingimusi.

/Intervjuu Erika Fischer-Lichtega, küsinud Kristel Pappel. – Res Musica, 5, lk 9–10/

Kontrastsemaid töid on raske välja mõelda: kui Läti lavastus oli külm ja steriilne, siis Eesti noored rokkisid rituaalse performatiivsusega publikule näkku, nii et lavastuses ei ole jälgigi „nüüdisaegsele lavakunstile omasesest minimalistliku kontseptualismi kontsentreeritud igavuse poetikast“.

/Madli Pesti, Isiklikud ja töötavad kehad Baltimaade nüüdistantsus. – Sirp, 3. juuni 2022/

Performativity' is an even broader term, covering a whole panoply of possibilities opened up by a world in which differences are collapsing, separating media from live events, originals from digital or biological clones, and performing on stage from performing in ordinary life. Increasingly social, political, economic, personal and artistic realities take on the qualities of performance.

/Jena A Zelezny, Judith Butler: performativity and dramaturgy. – Performance Philosophy, 2014/

PORTAALLAVA

proscenium

lavatüüp, kus lavapind paikneb publikualast kõrgemal ja lava-ava on raamistatud lavaportaaliga

NÄITED:

Ometi pärineb Itaalias kaks tähtsat teatrialast uuendust. Esimeseks on uudne portaallavaga tearihhoone ja teiseks maalitud dekoratsioonide ulatuslikum kasutuselevõtt.

/Phyllis Hartnoll, Lühike teatriajalugu. Eesti Raamat 1989, lk 53/

Erinevad lavatüübhid (portaallava, avatud lava, areenlava, keskkonnateater), mis sätestavad näitleja võimalused vaatajat mõjutada, võimalused suurejooneliseks spektaakliks või intiimsuseks.

/Enn Siimer, Juta Vallikivi; Tühja ruumi tätimine. Draama 2013 järelraamat. Eesti Teatri Festival 2013, lk 15/

The metaphorical vertical plane of space in a theatre, usually surrounded on the top and sides by a physical proscenium arch (whether or not truly "arched") and on the bottom by the stage floor itself, which serves as the frame into which the audience observes from a more or less unified angle the events taking place upon the stage during a theatrical performance.

/Proscenium, Wikipedia/

As it flounders around a scenery and performer, a proscenium arch creates a window. As a result, everyone in the audience gets a clear view of the stage, as the performers are only required to focus on a single direction rather than moving around constantly as a way of giving everyone a clearer view.

/What Are The Advantages And Disadvantages Of Proscenium Theatre? - Forum Theatre, March 1, 2022/

POSTDRAMAAТИLINE TEATER

postdramatic theatre, (sks) postdramatisches theater

erinevaid teatrivorme koondav suund(umus), mille tunnused on loobumine draama traditsioonilisest struktuurist ja žanrimudelitest kui normist ning teksti mõistmine palgalt ühe lavastuselemendina

Märkus: Katusmõiste eri teatrivormidele (alates 1970. aastaist); kasutusel olnud ka väljend *draamajärgne teater*.

Selgitus: Draama traditsioonilise struktuuri all mõeldakse jäljendavat tegevust, sidusat narratiivi, konflikti ja dialoogiliselt suhtlevaid tegelasi.

NÄITED:

Postdramaatiline teater on enesekindel, mõistes ennast kunstina omaenda õigustes, mis võib lähtuda kirjanduslikust tekstist, aga ei pruugi. Tekst on põhimõtteliselt üks paljudest teatri vahenditest, üks lavastuse osa, mis pole juba ette kõige tähtsam. /—/. Ka Lehmann on rõhutanud, et postdramaatilises teatris kirjandus, tekst ja sõnad ei kao. Mõni postdramaatiline lavastus võib olla vägagi sõna- ja tekstikeskne, võib-olla seal palju muud ei tehtagi kui esitatakse tekste (nt dokumentaalne kollaaž „Kodumaa karjed“ Jaak Printsi esituses teatris NO99, 2015), või on lavastuse „peategelaseks“ ja teemaks keel (nt Anu Lambi „Keeleuuenduse lõpmattu kurv“ lavakunstikooli üliõpilastega Johannes Aaviku

keeleeuendusest, 2006). Kuid see on üks võimalik valik, mitte norm.

/Luule Epner, Postdramaatilisest teatrist. Teatripedagoogika muutuvas maailmas. EMTA lavakunstikool, 2018/

Lehmann's theory of postdramatic theatre is testament to a new emphasis on performance in European and North American theatre and art from the 1960s onwards, which consequently led to a paradigm shift in the study of theatre and to the emergence of Performance Studies as a discipline.

/Karen Jürs-Munby, Introduction. Hans-Thies Lehmann, *Postdramatic Theatre*. Routledge, 2006, p. 4/

Charakteristisch für das postdramatische Theater ist die programmatische Abkehr von der Tradition des Sprechtheaters, von dem mimetisch-fiktionalen repräsentationalen Theater, von Text als bedeutendem Bestandteil des Theaterprozesses, vom Drama, von der Handlung, von der Nachahmung.

[Wikipedia](#)

PRODUKTSIOONIMAJA

production house

erinevatele loomingulistele kooslustele lavastuste väljatoomiseks ja/või etendamiseks avatud maja

Märkus: Samas tähinduses kasutatakse ka *terminitetenduskunstikeskus*.

NÄIDE:

"NO58 Ilona. Rosetta. Sue" on jätk kahe aasta tagusele Teater NO99 ja Münchner Kammerspiele koostööle. Kolmanda partnerina on kaasatud Brüsselis asuv produktsioonimaja KVS.

[/NO58 Ilona. Rosetta. Sue/](#)

A production house usually constructs its season with a combination of its own productions, conceived as adding a special flair without being necessarily connected among themselves in any way, and some invited productions expected to accent diversity.

[/Dragan Klaic, Resetting the Stage: Public Theatre Between the Market and Democracy, Intellect Books 2012, lk 87/](#)

PROJEKTITEATER

project(-based) theatre, project theatre

harilikult püsitrupita teater, kus iga lavastuse jaoks võidakse moodustada uus loominguline koosseis, lavastust etendatakse kindlal perioodil teatud arv kordi

NÄITED:

Mulle tundub, et projektiteater toimib ideaalselt siis, kui selles osalevad inimesed saavad oma põhipalga mujalt ning tulevad konkreetse projekti tarvis kokku. Nii sünnib väga huvitavaid lavastusi, sest teatud baaskindlus on olemas.

[/Keiu Virro, Projektiteatrite ümarlaud ehk Tulebki olla natuke taksojuht ja natuke näitleja - Müürileht, 22.05.2014/](#)

An theatre institution without a permanent troupe that forms a different creative team for every production and gives a fixed number of performances within a certain period of time.

PROJEKTSIOONIKUNST

projection mapping

graafilise, pildilise jm informatsiooni kuvamine füüsилistele objektidele, mis hõlmab 3D-kaardistamise ja mitmesuguste teiste (video)tehniliste lahenduste abil ruumilise liitrealsuse loomist lavastuslikele sündmustele

Märkus: Spetsiaalsed tarkvaraprogrammid võimaldavad videopildi lõikamist vastavalt projitseeritava pinna kujule ja vormile. Selleks võivad olla suured komplekssed ehitised kui ka väikesed igapäevaobjektid. Laialdaselt kasutatakse videoprojektsiooni muusikakontserditel, reklaminduses, installatiivses kunstis, nüüd üha enam ka teatris ja teistes etenduskunstide vormides. Loomaks teistsuguseid dimensioone, optilisi illusioone ning elustmaks liikumatuid objekte. Videopilt on tihilugu kombineeritud heliga, loomaks audiovisuaalset narratiivi. [/Wikipedia/](#)

NÄIDE:

Orkestri kontserdid pole mitte ainult etendused, kus sulanduvad heli, valgus- ja projektsioonikunst ning koreograafia, vaid orkestri kirg täielikult mälu järgi esitatud kontsertide vastu muudab kuulajate ja muusikute kontserdikogemust.

[/Kristjan Järvi ja Baltic Sea Philharmonic. -Kultuur ERR, 18.02.2019/](#)

Projection Mapping uses everyday video projectors, but instead of projecting on a flat screen (e.g. to display a PowerPoint), light is mapped onto any surface, turning common objects of any 3D shape into interactive displays.

[/Projection Mapping Central/](#)

PROJEKTSIOONIKUNSTNIK

projection mapping artist

kunstnik, kes loob ruumilisi liitrealsusi lavastuslikele sündmustele videokujunduse ja mitmesuguste (video)tehniliste lahenduste (sh 3D-kaardistamise) abil

Vaata ka: projektsioonikunst, videokunstnik, videokujundaja

NÄIDE:

Maria Elisaveta Roosalu töötab video- ja projektsioonikunsti vallas. /.../ Maria on loonud videokujundusi kontserdi- ja festivalilavadele ning olhud VJ mitmetele artistidele Eestist ja mujaltki. Ta on eksperimenteerinud arhitektuuriliste, tehisislike ja looduslike vormide ning videomappingu põimimisega. Hetkel lõpetab ta õpinguid TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia etenduskunstide multimeedia spetsialisti erialal. [/saal.ee/](#)

Combine light, space and technology to create otherworldly scenes on seemingly ordinary spaces.
[/aristaproav.com/](#)

PROOVIPROTSESS

rehearsal process

esietendusega lõppev tööperiood, mille jooksul lavastaja, näitlejad, kujundajad ja tehniline meeskond loovad erinevaid lahendusi katsetades ja analüüsides lavastusterviku

Vaata ka: lavastusprotsess

NÄITED:

Tavaliselt saavad prooviprotsessi alguses näitlejad ja lavastaja kokku, jagatakse välja tekstiraamatud ning alustatakse esimese lugemisega – tutvutakse materjali, tegelaskujude ja taustaga.

/“Alibi” asitõendid. Rakvere Teatri koduleht/

The German Probe (“testing”) gives a much better idea of the experimentation and the trial-and-error process involved before a final solution is adopted.

/Patrice Pavis, Dictionary of the Theatre. Terms, Concepts and Analysis. University of Toronto Press 1998, lk 308/

Rehearsal is a delicate process of gestation and what the audience sees depends on the common discovery during that process and the bonding of those taking part, with each other, with the text, and subtext.

/The Continuum Companion to Twentieth Century Theatre. Continuum 2010, lk 620/

PROTSESSDRAAMA

process drama

rakendusteatri alaliik, kus publikuga koos jutustatakse lugusid, mille ajendiks võib olla tekst, muusikapala, pilt vm

Vaata ka: rakendusteater, osavõtuteater

NÄITED:

Protsessdraama on osavõtuteater, kus osalejad on nii näitleja, dramaturgi, publiku kui analüüsija rollis.

Mõistet “protsessdraama” tutvustas esimest korda Cecily O’Neill 1995. aastal.

/Madli Pesti, Poliitiline teater ja selle strateegiad Eesti ja lääne kultuuris. TÜ doktoritöö 2016/

Protsessdraama ei vaja ettekirjutatud tekste, nende päheõppimist, kostüüme ja prooviaega. Lavastus luuakse koos osalistega kohapeal ja selle loomine ongi enamasti õppimise vahendiks. Kuigi draamaloo loob grupp, hoiab protsessi käigus õpetaja. Ta võib tegutseda rollis, sekkuda loosse või suunata protsessi väljast.

/Õppemeetodid: draamapedagoogika. TÜ õpetajakoolitus/

Process drama in school settings usually involves the whole class working with the teacher in role in a made-up scenario. When they are working in process drama, the students and teachers work together to create an imaginary dramatic world within which issues are considered and problems can be solved. In

This work they work together to explore problems and issues such as, "How do communities deal with change?", "How do we accept other people into our community?" or themes such as environmental sustainability, betrayal, truth and other ethical and moral issues.

/Process drama, Wikipedia/

PSÜHHODRAAMA

psychodrama

rakendusteatri alaliik, mis tegeleb inimeste minapildi ja neid puudutavate eetiliste ja sotsiaalsete teemadega, mida käsitletakse situatsioone läbi mängides, kusjuures osalejad vahetavad rolle

NÄIDE:

Psühhodraama, sotsiomeetria ja grupipsühhoteraapia isaks loetakse Viinis ja New York'is tegutsenud psühhiaattrit Jacob Levy Morenot.

/www.morenokeskus.ee/

The original form of group psychotherapy is psychodrama. At its core psychodrama uses deep action methods to explore and correct issues that have been identified in the group. /Dan J. Tomasulo, What is Psychodrama? - Psychology Today, 2010/

PUBLIKU KUJUNDAMINE

audience development

kultuurikorralduslik tegevus publiku arendamiseks ja/või uue publiku kaasamiseks

Märkus: eesti keeles on paralleelvormidena kasutusel ka **publiku arendamine** või **publiku kaasamine**.

NÄITED:

Publiku kujundamine ei ole eksperdi jaoks lihtsalt projekt, statistika kogumine või sündmuse turundamine. "See on strateegiline protsess, mille jooksul tuleb hinnata oma tegevuse väärtsusi ja eesmärke. /.../" ütles Etamanowicz. /Kaidi-Lisa Kivilsalu, Publiku kujundamise ekspert jagas Kultuurikompassi seminaril inspiratsiooni ja kogemusi. – Tartu2024.ee/

Uue publiku leidmine ja publiku kujundamine on viimasel ajal kuumad teemad. On valdkondi, mille publik naturaalselt kaasas käib, kuid ka neid, mille puhul peaks valdkond rohkem selgitustööd tegema ning uusi huwilisi leidma. /Merli Antsmaa, Elukutse: kultuurikorraldaja. – Metsaülikool/

*The term **Audience Development** describes activity which is undertaken specifically to meet the needs of existing and potential audiences, and to help arts organisations to develop on-going relationships with audiences. It can include aspects of marketing, commissioning, programming, education, customer care and distribution. **Audience** encompasses attendees, visitors, readers, listeners, viewers, participants and learners.*

/Audience Development Toolkit. – Grants for the Arts, Arts Council England, 2004/

PÄRIMUSTEATER

theatre based on ethnic heritage

lavastusliik, milles lähtutakse rahvatraditsioonist, nt rahvaluulest, rahvamuusikast, müütidest, tavadest, uskumustest, samuti argipraktikatest ja ainelisest kultuurist; tõlgenduse ja kunstiliste vahenditega antakse sellele uus vorm ja tähendus kaasaegses kultuuris

NÄITED:

Kuna sageli kasutatakse mitte ainult eesti, vaid ka soomeugri, põhjarahvaste jt folkloori, on pärimusteater jaolt interkultuuriline nähtus, samas saab eesti pärimusel põhinevate lavastuste puhul (näiteks Jalaka Tormise-triloogia) rääkida intrakultuurilisusest ehk oma kultuuripärandi taasavastamisest ja avamisest tänapäevaste teatrivahenditega.

/Luule Epner, Pildi kokkupanek - Vaateid eesti nüüdisteatrile, Tartu Ülikooli Kirjastus 2016, lk 24-52/

Pärimusteater peaks olema niisiis teater, mille esmane tõukepunkt on pärimus, traditsiooniline materjal, selle süzeed, tegelaskujud, väljendusvahendid ja poeetika.

/Riina Oruaas, Müüt, mäng ja unenägu - Teatrielu 2005, lk 206-219/

Theatre based on ethnic heritage is a return to the past, but shows us the face of today's situation, the theoretical ideas and theatre aesthetics we use to conceptualise our identities.

PÜSITRUPP

ensemble theatre, permanent company

repertuaariteatri loominguline koosseis, mis töötab püsivalt koos lavastusi luues ja etendusi andes

NÄIDE:

Kogemustest noortega märkis Tõnisson, et püsitruppi pääsemine ei ole enam noorte näitlejate jaoks mekasse jõudmine.

/Taavi Tõnisson: noored näitlejad ei unista enam püsitruppi pääsemisest, intervjuu 2019

Ensemble theatre occurs when a group of theatre artists (performers, artistic directors, stage management and the key administrative staff) work together over many years to create theatre. /DVM Theatre/

PÜSTIJALAKOMÖÖDIA

stand-up comedy

lavastusliik, kus üksi laval olev etendaja räägib otse publikuga suheldes lugusid, mis ei moodusta narratiivset struktuuri; valdavalt on alusteksti autoriks etendaja ja tekst muutub etendusesti

NÄIDE:

Püstjalakomöödia alguses loomuses on olla terav, päevakajaline ja agressiivne, mistõttu on peaaegu võimatu globaalselt jälgitaval laval (nt internetis rippuvas *stand-up* videos) kommenteerida mõnda olulist teemat, riskimata publiku solvamisega.

[/Liisi Laineste, Püstjalakomöödia Eestis: estraadietendustest Comedy Estoniani - Mäetagused '52, 2012/](#)

Stand-up comedy is a comic style in which a comedian performs in front of a live audience, usually speaking directly to them. In stand-up comedy, the comedian recites a grouping of humorous stories, jokes and one-liners typically called a monologue.

[/Wikipedia/](#)

R

RAKENDUSTEATER

applied theatre

katustermin hõlmab hariduslikest, poliitilistest ja/või isiklikest eesmärkidest lähtuvaid teatripraktikaid (kogukonnateater, foorumteater, luguteater jpt), mis on olemuselt uurimuslikud ja mille keskmes on vaatajad/tegijad oma lugudega; eesmärgiks on muuta hoiakuid kas osalejate suhtluses või suhetes ühiskonnaga; luuakse harilikult väljaspool konventsionaalset teatriruumi ning meetoditena kasutatakse koosloomet ja improvisatsiooni

NÄIDE:

Rakendusteatri eri vormid arnesid välja pärast Teist maailmasõda, mil suurennes huvi sotsiaalteaduste vastu. Kuid idee, et teatrit võiks rakendada sotsiaalsete muutuste huvides, pärineb saksa näitekirjanikult, lavastajalt ja teoreetikult Bertolt Brechtilt (1898-1956).

[/Madli Pesti, Rakendusteater: mõisteid ja seletusi. Praktikad Eestis - Teatrielu 2012, lk 186-101/](#)

Applied theatre has emerged in recent years as a term describing a broad set of theatrical practices and creative processes that take participants and audiences beyond the scope of conventional, mainstream theatre into the realm of a theatre that is responsive to ordinary people and their stories, local settings and priorities.

/Tim Prentki, Sheila Preston, The Applied Theatre Reader, 2009/

REDAKTSIOON

redaction

viimistlemise, töötlemise vms tagajärjel tekkiv oluliste erinevustega teksti vm teisend

Vaata ka: näidend, adaptatsioon, dramatisering

NÄITED:

Teksti kohendamisprotsessi tulemust nimetada lavastuse tekstileadiktsiooniks, (näidendi) lavaredaktsiooniks, tekstileadeks (tingimata ainult liitsõna) või näidendi töötuseks.
/Andres Heinapuu, Näidendi instseneeringu seade?! - Teater. Muusika. Kino 1984, nr 11, lk 83/

There is regular use of archaic forms of Latin, though many of these, but not all of them, are eliminated when Alberti writes the second redaction of the play.

/Martin McLaughlin, 2015. *The Recovery of Terence in Renaissance Italy: From Alberti to Machiavelli. - The Reinvention of Theatre in Sixteenth-century Europe. Legenda/*

Collins Dictionary:

1. the preparation of written work for publication; editing, reediting, or revision; 2. an edited work; esp., a reissue or new edition

REPERTUAARITEATER

repertory theatre, repertory company

harilikult püsitrupi ja oma statsionaariga teater, mille mängukavas on mitmeid lavastusi ning repertuaari koostamisel peetakse enamasti silmas erinevaid sihtrühmi

NÄIDE:

Väikerahvaste puhul ei tohiks repertuaariteater kaduda. Kusjuures statistika näitab, et repertuaariteatritega riikides on teatrikülastatavus kolm korda suurem. Kuid kindlasti on repertuaariteatrit kallim pidada – projektiteatris ei pea palgal pidama näitlejaid ja tehnilisi töötajaid, neile saab öelda pärast lõppu nägemist.

/Heili Sibrits, Kuidas elab Draamateater? - Postimees, 17.10.2017

System of play production in which a resident acting company keeps a repertory of plays that are always ready for performance, often presenting a different one each night of the week, supplemented by the preparation and rehearsal of new plays.

Britannica/

RETSEPTSIOONITEORIA

reception theory

teoria, mis käsitleb kunsti või mõne teise valdkonna, nt meedia vastuvõtu üldiseid põhimõtteid

Retseptsioniteorial on ajalooliselt kaks haru: üks neist on seotud saksa- ja teine ingliskeelse teadusruumiga. [...] Iser on nimetanud oma lähenemist mõjuteooriaks (*Wirkungstheorie*), röhutades kahesuunalist kommunikatsiooni teksti ja lugeja vahel ning vastandudes retseptsioniteooriale (*Rezeptionstheorie*), mis tegelevat tema arvates lugejate maitseotsustuste ajalooga. Sellele vaatamata peetakse teda retseptsioniteoreetikuks.

/Anneli Saro, Retseptsioniteoria ja publiku-uurimise meetodid. – Etenduskunstide uurimismeetodid. TÜ kõrgkooliöpik, 2022/

NÄITED:

Terminit **lugeja vastuvõtu teoria** (reader-response theory/criticism) on hakatud kasutama tagantjärele,

märkimaks kas ainult Anglo-Ameerika maades praktiseeritud teooriaid või siis kõiki erinevaid lähenemisi lugemisele.

/Anneli Saro. Retseptsioniteooria ja publiku-uurimise meetodid. – Etenduskunstide uirimismethodid. TÜ kõrgkooliõpik, 2022/

See pole mõeldud argumendina retseptsioniteooria empiiriliste meetodite uesti kasutusele võtmise poolt. Pigem on nii, et uurija – või õigemini töesti mina kui uurija –, kes on teadlik omaenese tajuviiisidest, suudab ilmselt jõuda ka üldisemate tajuprotsesside adumiseni. /Clemens Risi, Ooperi etendamine – uute analüütiliste lähenemisiiside otsingul. – Res Musica, nr. 5, 2013/

A branch of modern literary studies concerned with the ways in which literary works are received by readers. The term has sometimes been used to refer to reader-response criticism in general, but it is associated more particularly with the reception-aesthetics (German, Rezeptionsästhetik) outlined in 1970 by the German literary historian Hans Robert Jauss.

/Chris Baldick, Overview. Reception theory. – The Oxford Dictionary of Literary Terms, Oxford University Press 2008/

Reception theory provides a means of understanding media texts by understanding how these texts are read by audiences. Theorists who analyze media through reception studies are concerned with the experience of cinema and television viewing for spectators, and how meaning is created through that experience.

/Kristen Anderson Wagner, Reception theory. – Encyclopedia.com/

ROLL

role

etendaja loodud lavakuju, mis täidab lavastuses kokkulepitud funktsiooni

NÄITED:

Nüüdisteatri mängulaadide varu ulatub psühholoogilis-realistlike karakterite mängimisest üle mitme rolli järjestikuse esitamise ja ülesandepõhise näitlemise kuni osalemiseni installatsionides, kus puudub vähimgi viide karakterile.

/Luule Epner, Näitleja postdramaatilises teatris. – Teatrielu 2014, lk 58/

Tema pisut kärisev-kähisev hääl ei muudu ning pole ta ka mingi füüsilise ümberkehastumise etalon, aga ometi on kõik rollid, mida ta loob, tundmatuseni erilaadsed. /Jaak Allik, Vaikne imetegija Udmurtiast. – Sirp, 12. august 2022/

Järelikult on rolli määratlus kaasaegses teatris igati lai ning rollidest saab rääkida kõigi (käsitletavate) NO99 lavastuste kontekstis. Ometi juhtis Laur Kaunissaare intervjuus tähelepanu ka asjaolule, et sõna „roll“ ümbritseb teatav terminoloogiline erimeelsus: kohati peetakse klassikalises mõttes tegelasel põhinevat näitlejatööd „rohkem rolliks“ kui abstraktsionist ja kohalolust tõukuvat näitlejatööd.

/Karin Allik, Näitlemine teatris NO99 aastatel 2014-2018. – TÜ bakalaureusetöö 2022/

Nagu sõnas Tiit Ojasoo, ei ole näitleja ilmumine lavale iseendana vajalik ega ka võimalik, sest isegi, kui näitleja tutvustab end laval oma nimega, hakkab ta mõneti iseennast mängima ehk võtab mingi rolli. Niisiis ei tähenda roll teatri kontekstis ainult fiktionaalse tegelase kehastamist, vaid kokkulepitud lavalise funktsiooni täitmist laiemalt. Rolli kaudu kehtestab ja kehastab näitleja laval teatud seisundit ja seisukohta. /samas/

Stage persona created by a performer to serve a certain purpose in a performance.

*Except that there is no author, only a number of sometimes hardly individually characterized **average people** who through a **role** in a fictive stage world display themes and gestures that are largely fed and mediated by secondary media perception.*

/Hans-Thies Lehmann, Postdramatic theatre. – Routledge 2006, p 120/

RÄNNAKLAVASTUS

promenade performance

lavastusliik, kus vaatajad liiguvad etenduse jooksul erinevate etenduspaikade vahel, mõnikord tegevuses ka osaledes; ruum võib olla lavastuse jaoks spetsiaalselt loodud või kohandatud, aga lavastus võib ka liita erinevaid olemasolevaid sise- ja/või välisruume

Märkus: Võib osaliselt kattuda osavõtuteatri, kohaspetsiifilise ja/või meelteteatri lavastusliigiga.

NÄITED:

Tegemist on lavastusega, mis toimub seitsmes Endal teatri ruumis, publik liigub mööda treppu ja koridore ja jaguneb vahepeal erinevatesse rühmadesse. Sellist tüüpi rännaklavastuse juures on logistikilised ja tehnilised lahendused äärmiselt olulised.

/Heili Sibrits, Endla teater lükkab esietenduse edasi. - Postimees, 20.09.2016

Üks mõneti sarnane ilming on ka Labürintteatriühenduse (LTÜ) G9 looming: alates 2013. aastast on see rühmitus veidi erinevates koosseisudes loonud publikut kaasavaid rännaklavastusi.

/Annemari Parmakson, "Eluaeg": ei saa korraga näha postkasti köiki külg - 8.09.2016. kultuur.err.ee

In this type of performance /.../, the audience is invited to walk trough different places, inside or outside of the theatre, and invited to witness scenes in different locations, in small groups or as a whole, guided usually by the actors, the theatre staff or the actors in the performance.

/Paul Allain, Jen Harvie, The Routledge Companion to Theatre and Performance, 2014/

S

SOOLOLAVASTUS

solo performance

lavastus, mida esitab üks etendaja

Märkus: Eestis kasutatakse terminit tantsuteatri kontekstis.

Vaata ka: monolavastus, püstijalakomöödia

NÄITED:

Tallinna Tantsuteater pakkus kolmele noorele etenduskunstnikule võimaluse luua endale soololavastus, kus lubatud on nii mõndagi, aga keskmeks jäädiks tants.

/Tallinna Tantsuteater, 2018/

Tundub, et Hanrik Kalmeti soololavastuse puänti pole mõtet varjata, sest nii kehalisi lavastusi ei tohiks sisu ümberjutustamine niikuinii kahjustada.

/Kaarel Kressa, Henrik Kalmeti soololavastus on mõeldud ainult hipsteritele. - Eesti Päevaleht 2.03.2016

A solo performance, sometimes referred to as a one-man show or one-woman show, features a single person telling a story for an audience. /Wikipedia/

STATSIONAAR

theatre venue

- ■ teatri statsionaar – etendusasutuse alaline ehk põhiasukoht
- ■ lavastuse statsionaar – mängupaik, kuhu lavastus on loodud

NÄITED:

Pildid ringlevad nagu ilma statsionarita rändtrupp.

/Toidublogi: Mihkel Mutt - Eesti Ekspress, 21.05.2012/

Lavastuse statsionaar – lavastuse kodulava, mis enamasti kattub teatrite kodumaja saaliga, kuid võib olla ka väljaspool teatrit spetsiaalselt selle lavastuse jaoks kohandatud ruum või renditud saal.

/programmi "Teater maale" reglement/

Permanent venue is a stage or a playground to where the performance is created.

STSENOGRAAF

scenographer, production designer

kunstnik, kes loob visuaalseid ruume lavastuslikele sündmustele ja vastutab nende realiseerumise eest

Sünönüümid: **lavastuskunstnik, lavakujundaja, teatrikunstnik**

Vaata ka: stsenograafia

NÄITED:

Stsenograaf aga on teatritegija, kelle jaoks teater ei alga ega lõpe kavandite ja maketi vormistamisega vastavalt lavastaja näpunäidetele, vaid kes on lavastuse kaasautor ja looja, kelle puhul piir lavastaja ja kunstniku vahel on haitumas.

/Lilja Blumenfeld, Lavailm. - Sirp, 1.12.2000/

Stsenograaf on aga see, kes lavale keskkonna loob. Iga detail, värv, rekvisiidid, tegelaste väljanägemine, on spetsiaalselt välja valitud, et luua fiktiooniline maailm näitemängule.

/Vaba Lava, EKA stsenograafia lõputööde näitus/

Develops the appearance of a stage design, a TV or movie set, a gaming environment, a trade fair exhibition design or a museum experience exhibition design.

STSENOGRAAFIA

scenography, stage design, stage set/setting

teatrikunsti ala, mis hõlmab lavastuse visuaalse ruumi loomist, sh ruumi liigendamist, lava-, kostüümi-, valgus- ja videokujundust

Vaata ka: stsenograaf, lavastuskunstnik, lavakujundaja

NÄITED:

Stsenograafia on olemuselt paljusid valdkondi koondav ala ning oluline lavastuse instrument, mille abil juhitakse vaataja kujutlust. [/Eesti Kunstiakadeemia/](#)

Seega on "stsenograafia" ühest küljest lavakujundust hõlmav möiste, teisalt kätkeb nimetatud termin ka teatriruumi organiseerimist laiemas tähenduses. Siit tuleneb ka asjaolu, et möistet "stsenograafia" ei ole kasutatud illusionistliku ja valdavalt maalitud lavakujunduse puhul, mis tavaliselt ei rõhuta lava kui ruumi.
/Monika Larini, Stsenograafia areng. Eesti sõnateater 1965–1985. I kd. Tallinn, 2015, lk 216/

Even though the practice has existed for hundreds of years in various forms, as a term 'scenography' is relatively new and still unfamiliar. It has superseded the phrase 'theatre design', for 'scenography' denotes the integrated work on all elements of a production, from costumes through soundscapes to masks, a breadth which the expressions 'stage design', 'scenic design' and 'theatre design' cannot encompass.

/The Oxford Companion to Theatre and Performance. Ed. Dennis Kennedy. Oxford University Press, 2010, p 245/

SUVETEATER

kesäteatteri (fin)

suveteatri all mõistetakse suvehooajal etendatavaid lavastusi

Märkus: Ei soovita kasutada, sest ei ole eraldi teatriliiik. Asendada kas terminiga **teatrisuvi** või silmas pidades lavastust, mis on loodud etendamiseks suvel, terminiga **suvelavastus**.

NÄIDE:

Tartu linnakirjaniku romaanist valmib Peipsiveeres suvelavastus.

[/Raimu Hanson - Tartu Postimees, 3.09.2019/](#)

Kesäteatteri on kesäisin toimiva ulkoilmateatteri. [/Wikipedia/](#)

TEATRIKUNSTNIK

scenographer, production designer

kunstnik, kes loob visuaalseid ruume lavastuslikele sündmustele ja vastutab nende realiseerumise eest

Sünonüümid: **stsenograaf, lavastuskunstnik, lavakujundaja**

NÄITED:

Teatrikunstniku professionooni väärustamise seisukohast oli oluline 1958. aastal Tallinnas ja Tartus peetud Balti vabariikide teatrikunstnike ja lavastusala töötajate konverents, kus esmakordsest tõdeti, et kunstnik peaks lavastusprotsessis osalema kaaslavastajana.

/Monika Larini, Stsenograafia areng. Rmt: Eesti sõnateater 1965–1985. I kd. Tallinn: EMTA lavakunstikool, Eesti Teatriliit, Eesti TA UTKK, 2015, lk 209/

TEATRIPEDAGOOGIKA

theatre pedagogy (eng), teatteripedagoogiikka (fin)

teatriprofessionaalide, näiteks näitlejate, lavastajate ja dramaturgide õpetamise teoria ja praktika

Märkus: Ei soovita kasutada *draamapedagoogika*, vt termini **draama** tähdust.

NÄITED:

Teatriõppe ajaloo ja tulevikuga tegelev konverents „Teatripedagoogika muutuvas maailmas” oli pühendatud lavakunstikooli pikaajalise juhi, emeriitprofessor Ingo Normeti 70. juubelile, et pöörata tähelepanu teatriõppe uuendamise jätkuvale vajadusele.

/Teatripedagoogika muutuvas maailmas, E-õpik teatrikõrgkoolide üliõpilastele, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia 2018/

The conference was focused on the history and on the future perspectives of theatre pedagogy. In doing so, it was dedicated to the 70th jubilee of professor emeritus Ingo Normet, and underlined the need for constant development in higher theatre education.

/Theatre Pedagogy in a Changing World e-Textbook for higher drama education, Drama School at Estonian Academy of Music and Theatre 2018/

Theory and practice of teaching theatre professionals, i.e. actors, directors and dramaturgs.

Teatterin ammattilaisten eli näyttelijöiden, ohjaajien ja dramaturgien opettamisen teoria ja käytäntö.

TEATRISÜNDMUS

theatrical event

- väljapaistev lavastus, roll vm nähtus teatris

- käsitus, mille kohaselt etendus on etendaja ja vaataja vaheline suhtlusakt, mida analüüsitakse laiemas kultuurilises ja sotsiaalses kontekstis

NÄITED:

Eesti Teatri Festival on esmakordsest 1996. aastal toimunud ülevaatefestivalist tõeliseks teatripeoks arenenud Eesti suurim teatrisündmus.

/Eesti Teatri Festival DRAAMA 2023, koduleht/

Kui etendaja ja vaataja või õigemini lava ja saali vaheline suhtlus on teatrisündmuse tuumaks, siis sündmuse enda olemuse määrab tema koht teatri- ja kultuurilmas ning ühiskondlikus elus laiemalt.
/Willmar Sauter, Teatrisündmus - mis see on? Valitud artikleid teatriuurimisest. Tartu Ülikooli Kirjastus, 2011, lk 184/

Angels in America: Everything you need to know about the theatrical event of the season.

/Phoebe Luckhurst, Angels in America ... The Standard, 5.05.2017/

The basis of the theatrical event is the encounter between different participants, where the boundaries between performer and spectator are in a state of flux.

/Vicki Ann Cremona, Introduction to part one. In search of the theatrical event. Theatrical Events. Borders, Dynamics, Frames. Rodopi, 2004, lk 2/

TEATRIÕPETUS

theatre in education (eng), teatteriopetus (fin)

teatri vahendite kasutamine pedagoogikas

Vaata ka: draamaõpetus

Ei soovita kasutada: *teatriõpe, draamaõpe, draamapedagoogika, draamaprotsess* või *draamatöö*.
Nende asemel soovitame kasutada: teatriõpetus ja/või draamaõpetus.

NÄITED:

Teatriõpetus annab juba raami paigutatud, end hästi valitsema õppinud noortele tagasi nende lapsepõlve enesekindluse, nende tõelise väe. Jah, teatriõpetus võimaldab arendada eneseväljenduse ning avaliku esinemise oskusi. Aga ennekõike on see tundekasvatus.

/Ivika Hein, Draamaraamat. Tallinn : Maurus 2014, lk 5/

Teatriõpetuses arendatakse erinevaid andeid ja võimeid. Õpitakse iseennast tundma ja ühisteguvuste kaudu parandatakse suhtlemisoskust. Teatriõpetuse suurimaks väärtsuseks ongi saadud kogemus ja kogukonna tugevnemine. /.../ Minu hinnangul neli kõige enam teatriõpetuses tähelepanu saavat ja seeläbi ka kõige enam arendatavat pädevust on kultuuri- ja väärtsuspädevus, sotsiaalne, enesemääratlus- ning suhtluspädevus.

/Monica Pennar, Teatriõpetus Tartu Waldorfgümnaasiumis: eesmärgid ja protsess. TÜ bakalaureusetöö 2021, lk 8-9/

A professional team of trained and experienced actor-teachers who prepare relevant material, project, and experiments to be presented in schools often involving more than one visit. These programmes are usually devised and researched by the team/teachers, and are for small groups of one or two classes of a specific age. The aim of the programmes is educational, and uses theatre, drama in education, and teaching techniques for educational purposes.

TEHNOLOGILINE TEATER

technological performance

lavastusliik, kus (analoog-)tehnoloogia täidab lavastuses keskset rolli; tehnikaseadmed ja nende kasutamine on nähtaval kohal ega ole vaid vahendavas ning muid lavastuskomponente toetavas funktsioonis

Märkus: Digitaalset ja tehnoloogilist teatrit eristatakse Eesti kultuuriruumis.

Vaata ka: digitaalne teater

NÄIDE:

Tehnoloogilise teatri üks kandvamaid aspekte on masinatele inimlike omaduste omistamine ehk nende personifitseerimine. Nii saab erinevates tehnoloogilistes mustrites näha viidet inimliku maailma käitumismustritele.

/Henri Hütt, Evelyn Raudsepp, Lilled foonile; kuidas vaadata tehnoloogilist teatrit? - Teater. Muusika. Kino 2013, nr 11, lk 56-62/

In technological theatre (analogue)technology plays a central role in the production; the technical equipment and its use are visible and do not only serve as a mediating and supporting tools for other production components.

TRAGIKOMÖÖDIA

tragicomedy

dramaatika žanr, milles põimuvad ja sulavad kokku traagilised ja koomilised elemendid

Vaata ka: komöödia, must komöödia

NÄITED:

Komöödiažanisse mahuvad võrdsest nii komöödia tõsisem-filosofilisem (tragikomöödia, tragifarss) kui ka lihtsam, pelgalt ajaviitelist naerutamisfunktsiooni esindav poolus (jant, lustmäng, estraadikava, koomusk).

/Sven Karja, Eesti teatrite repertuaar aastatel 1986–2006. Tartu Ülikooli Kirjastus 2020, doktoritöö, lk 106/

Nineteenth-century Romantic writers espoused Shakespeare's use of tragicomedy in the belief that his plays closely mirrored nature, and they used him as a model for their works.

Modern tragicomedy is sometimes used synonymously with Absurdist drama, which suggest that laughter is the only response left to man when he is faced with the tragic emptiness and meaninglessness of existence.

/Britannica/

TRAGÖÖDIA

tragedy

traagilise lõpplahendusega, ülla kangelase hukkumisega lõppev näidend

Vaata ka: draama, tragikomöödia, komöödia

NÄIDE:

Kui ma mõtlen hiljutistele lavastustele, siis näiteks Ojasoo-Semperi "Macbeth", selge tragöödia, andis meile mõista, kuidas asjad on, kuid tekitas minus seejuures teatava vangistatuse tunde, et mõned asjad ongi suuremad kui meie ja me ei saa neid mõjutada. Tragöödia on justkui elule alt üles vaatamine.

/Meelis Oidsalu: Teater ei ole Eesti kultuuris komöödia kodu – ERR kultuur, 05.09.2023/

TRANSKULTUURILINE TEATER

transcultural theatre

teatriliik, kus püütakse leida kultuure ja etnilisi erinevusi ületavat universaalset ühisosa

Vaata ka: interkultuuriline teater, intrakultuuriline teater, multikultuuriline teater

NÄIDE:

Transkultuuriline teater otsib eri kultuurtraditsioonide eripära peamiselt selleks, et leida üldkehtivaid ühisosi, mitte rõhutada erinevusi, näiteks Peter Brooki puhul on taotluseks taastada n-ö lääne teatri kaotatud puhtus ja leida üles selle müütilised juured ning keel.

/Madis Kolk, Pärast postmodernismi: interkultuurilisest teatrist integraalse teatrini - Magistritöö. Tartu Ülikool 2010, lk 38/

Transcultural theatre is a type of theater that seeks to find a universal common ground that transcends cultures and ethnic differences.

TRUPP

troupe

näitlejate ja/või etendajate kooslus, kes kuuluvad ühe etendusasutuse kootseisu ja/või osalevad ühes lavastuses

Vaata ka: püsitrupp, ansambel

NÄITED:

Sveti Grigorjeva tantsulavastus „Fakerz” on loodud seitsmele etendajale, mis on eesti nüüdistantsu kontekstis silmapaistvalt suur trupp.

/Kerli Ever, Poliitikast teatrivaataja naha vahel. – TMK 11/2022/

Peatselt liitust ta püsivalt Münchner Kammerspiele trupiga ning kui peanäitejuht Johan Simons lahkus ja Bochumis uue trupi lõi, kutsus ta sinna ka Kübara. Bochumi trupi liige on ta tänapäevani, olles vahepeal teinud külalisena kaasa ka Hollandi ja Belgia lavastustes.

/Eero Epner, Eesti näitlejad Euroopas. – Sirp, 05.05.2023/

Other Russian troupes had wowed American audiences, but nothing in comparison to the MAT's (Moscow Art Theatre) scale and reputation.

/Cassandra M. Brooks, Cultural Exchange: the Role of Stanislavsky and the Moscow Art Theatre's 1923 and 1924 American Tours. University of North Texas 2014. Magistritöö./

Last year at a German festival I met an Irish actress, who had worked with a great figure in French theatre – Ariane Mnouchkine, who said something to the effect that maintaining a troupe is the most complicated thing you can ever do in your life, but without a troupe you can't do anything in theatre.

/Laura Kell, Interview with Jan Teevet. – Estonian Up & Coming 2020, Eesti Teatri Agentuuri ajaleht/

V

VALGUSKUJUNDAJA

lighting designer

lavastusmeeskonna liige, kes loob valguskujunduse lavastuslikule sündmusele, kasutades erinevaid valgustehnilisi lahendusi

Sünonüüm: **valguskunstnik**

Vaata ka: valgustaja, valgustehnik

NÄITED:

Lavastuse väljatoomise protsessis annab valguskujundaja valgustehnikule juhiseid, millist valguskujunduslikku maailma programmeerida.

/Mait Visnapuu. Teater pakub tööd audiovisuaali spetsialistile – kümne aasta pärast. – Teater. Muusika. Kino. juuni, 2021/

The Lighting Designer is responsible for the design, installation, and operation of the lighting and special electrical effects used in the production.

*/Based on the description in J. Michael Gillette's *Theatrical Design and Production*, 6th ed; A lighting designer, theatreanddance.appstate.edu/*

VALGUSKUNSTNIK

lighting designer

kunstnik, kes loob valguskujundusi lavastuslikele sündmustele, kasutades erinevaid valgustehnilisi lahendusi

Sünonüüm: **valguskujundaja**

Vaata ka: valgustaja, valgustehnik

NÄITED:

Kui maalikunstnik kasutab värvte, et lõuendile uus maailm luua, siis valguskunstnik maalib uue maailma valgust kasutades.

/Õhtuleht, Keit Paju, 11. jaanuar 2020/

Priidu Adlas: "Ma räägin Eesti teatrist ja arvan, et see muutus toimus kusagil üheksakümnendate keskel, kui Airi Eras käis Londonis ennast täiendamas, sai seal minu teada magistrikraadi ja oli esimene diplomeeritud valguskunstnik meie väikese kultuuriruumis. Kui ma vaatan Vanemuise kaheksakümnendate kavalehti, siis sellist tiitlit seal ei näe. Ma arvan, et selle tiitli, ametinimetuse käibele tuleku on tinginud tehnika areng."

/Margus Mikomägi. Dialoog. Valguskujundaja Priidu Adlas maalib valgusega, Teatritasku, 26.11.2017/

VALGUSTAJA

master electrician

tehniline töötaja, kes tegeleb valguskujunduse ülesehitamise ja tehnilise teenindamisega, (eel)salvestab ja töötlev valgusrežiid

Vaata ka: valguskujundaja, valgustehnik

NÄITED:

[Valgustaja] teeb koostööd lavastaja/režissööri, valguskujundaja, operaatori ja kunstnikuga. Valgustaja orienteerub valgustuse iseärasustes ja väljendusvahendites. Ta leiab sobiva tehnoloogilise lahenduse, kasutades erinevaid seadmeid ja arvestades looduslikke ning tehnilisi tingimusi.

/Valgustaja, kutsestandardite register/

Tihtipeale on aga ikkagi nii, et valgustaja ootab, kuni lavastaja, trupp ja helindaja tegelevad mõne loo tantsuproovi või mõne stseeni ülemineku heliliste detailidega, ja vastupidi.

/Mait Visnapuu. Teater pakub tööd audiovisuaali spetsialistile – kümne aasta pärast. – Teater. Muusika. Kino, juuni, 2021/

Master electrician is also responsible for the supervision of the lighting crew, programming and operating the lighting console (in conjunction with the production electrician and assistant master electrician, if applicable), the maintenance of the show during the run, and the construction and function of any practicals or special effects required by the production. The master electrician is responsible for ALL scheduling of crewmembers during the production.

/Master Electrician Guidelines, www.ithaca.edu/

VALGUSTEHNIK

lighting technician

tehniline töötaja, kes vastutab lavastusliku sündmuse valguskujunduse esitamise ja varustuse eest

Märkus: Eesti teatrites tähendab valgustehnik valgusmeistrit. See tähendab, et tehnik ei ole madalam ametikoht ning neid ülesandeid täidavad ka meistrid.

Vaata ka: valgustaja, valguskunstnik, valguskujundaja

NÄITED:

Lavastuse väljatoomise protsessis annab valguskujundaja valgustehnikule juhiseid, millist valguskujunduslikku maailma programmeerida.

/Mait Visnapuu. Teater pakub tööd audiovisuaali spetsialistile – kümne aasta pärast. – [Teater. Muusika. Kino, juuni, 2021/](#)

Lighting technicians work across all types of programmes and may cover productions inside studios or outside on location. The lighting team's work is crucial, as lighting creates the right atmosphere to set a scene and evoke an audience's response.

/Lighting technician, broadcasting/film/video; www.prospects.ac.uk/

VARRASNUKK

*rod
puppet*

nukulavastuses kasutatav nukk, mida näitleja juhib traatvarraste või peenikeste pulkade abil; nuku pead juhitakse puust rõnga ehk sõrmuse abil, mida näitleja liigutab pöidla ja nimetissõrmega

NÄITED:

Ekskursioonil saab igaüks proovida, kuidas panna liikuma lauanukku, varrasnukku, varjunukku, sõrme- või käpiknukku ja marionetti.

/Eesti Noorsooteater, ekskursioonid/

A rod puppet is made out of wood wire and string and is manipulated with wooden or wire rods. Rod puppets can sometimes have a complete working hinged mouth but many do not. A rod puppet can have a fixed facial expression.

/Wikipedia/

The basic rod puppet is a figure operated by a rod to the head and rods to the hands.

/World Encyclopedia of Puppetry Arts/

VIDEOKUJUNDAJA

*video
editor*

lavastusmeeskonna liige, kes loob videokujunduse lavastuslikule sündmusele kasutades erinevaid videotehnilisi lahendusi

Sünönüüm: **videokunstnik**

Vaata ka: videotehnik, stsenograaf

NÄITED:

Videokujunduse loob videokujundaja, kes töötab kooslavastaja, etendaja või kunstnikuga. Eesti tuntumad videokunstnikud on Taavi Varm, Alyona Movko, Pille Kannimäe, Emer Värk ja Argo Valdmaa. /Videokujundus. [Wikipedia](#)/

Your logical first hire will be the cornerstone of your video team — a video editor. A video editor can help with it all: Establishing a storyline, sourcing clips, designing transitions, and editing together your finished product.

/Connor Brooke, 3 Steps to Crafting a Great Job Description for a Video Editor.— [Business 2 Community - B2C](#), 11.09.2018/

VIDEOKUNSTNIK

videokünstler
(sks)

kunstnik, kes loob videokujundusi lavastuslikele sündmustele, kasutades erinevaid videotehnilisi võimalusi

Sünonüüm: **videokujundaja**

Vaata ka: videoteknik, stsenograaf

NÄITED:

Videokunstnik loob uuslavastuste ja muude sündmuste videot ja järelkontrollib mängukavas olevate lavastuste videolahendusi. /Videokunstnik. Ametialad ja ametid; [haridusportaal.edu.ee](#)/

Emer Värk räägib videotekniku tööst "Kaardi ja territooriumi" näitel: mis on videoteksti roll teatris, mida peab videoteknik oskama, mis on peamised valeerusamad tema tööst jne. /---/ Videokunst hõlmab lisaks videopildile ka teisi kultuurvaldkondi nt graafika, programmeerimine jmt, mis pilti näitab ja mille peale pilti näidatakse.

/Draamateatri dokk: Teatritöö #2 - videoteknik – Eesti Draamateater, 2017/

VIDEOTEHNIK

audio video (AV) technician (eng), videotekniker
(sks)

tehniline töötaja, kes abistab kunstnikku videorežii teostamisel ja vastutab tehniliselt lavastuse videolahenduse kvaliteetse esitamise eest

Vaata ka: videokujundaja

NÄITED:

Teatrites on puudu valgus-, heli- ja videoteknikuid. /Kultuur ja loometegevus, [Haridusportaal](#)/

Videokujundaja saab oma tööga alustada pärast proovide lõppu, kui saal ja aeg on tema päralt, ja proovide eel annab ta videoteknikule uue videomaterjali, mida näiteks projekteerimiga pindadele manada. /Mait Visnapuu, [Teater pakub tööd audiovisuaali spetsialistile – kümne aasta pärast](#) – Teater. Muusika. Kino, juuni 2021/

Audio video (AV) technicians assemble microphones, mix sound boards, coordinate graphics, operate spotlights, manage video recordings, and provide technical support for corporate events.

/Audio Video Technician Job Description – Betterteam, 2021/

Patricia Compan Flores, die als Videotechnikerin arbeitet: Die Videotechnik gefällt mir gut, weil sie viele Dinge vereint – Informatik, Programmierung, Videoproduktion. /---/ Die Bühnenbildner denken sich spannende Konzepte aus und gemeinsam überlegen wir, wie wir das für die Inszenierung umsetzen können.

/Welche Rolle spielt eigentlich... eine Videotechnikerin? – Staatsoper Hamburg Blog, 8.03.2017/

VIRTUAALREAALSSTEATER

*VR
theatre*

digitaalse teatri alaliik, mille etendused toimuvad osaliselt või täielikult virtuaalses keskkonnas, mida publik kogeb läbi VR-prillide

Vaata ka: digitaalne teater

NÄITED:

Virtuaalreaalsusega (VR) tehakse esimesi katsetusi ka teatrikunstis. Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia värske doktor võrdleb lapsekingades VR-teatrit esimeste filmidega: enamik neist kadus jäljetult ajaloo prügikasti. Sestap pakkus ta oma töös välja võimaluse, kuidas kirjutada VR-näidendit, mida mõistaksid nii erinevad asjaosalised, rahastajad kui ka tulevased põlved. "Eestis on VR-lavastuste tegemiseks ainulaadne võimalus: siin on väga tugev teatri-, filmi- ja idufirmade kultuur," ütleb Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia (EMTA) värske doktor Ana Victoria Falcon Araujo. Oma valdkondadeüleses doktoritöös VR-dramaturgiat käsitlenud Falconi sõnul oli tal Eestis sellist uurimust teha väga hõlbus: kõik vajalikud ressursid ja inimesed olid olemas. Laiemalt oli tema eesmärk aidata näitekirjanikel luua laiendatud reaalsuse (XR) ning virtuaalreaalsuse (VR) stsenaariume ja näidendeid.

/Airika Harrik, Doktoritöö pakub võimaluse kaduva VR-teatrikunsti paberile panekuks. - ERR kultuur.err.ee, 08.11.2023/

In this work, we are interested in the audiences' experience of VR theatre; specifically, how VR's spatial and interactive characteristics impact the audiences' experience of meaning-making in a virtual theatre show.

/Xiaotian Jiang, Xueni Pan and Jonathan Freeman, Rereading the Narrative Paradox for Virtual Reality Theatre'. – 2022 IEEE Conference on Virtual Reality and 3D User Interfaces Abstracts and Workshops (VRW). Christchurch, New Zealand 12-16 March 2022/

This technological mediation is what classifies VR plays as a subgenre of digital theater. Denominated by Dixon as digital performance (2007: 3), digital theater encompasses works in which computer technologies play a crucial role in content, techniques, aesthetics, or delivery. What makes VR plays different from other expressions of digital theatre is that the technology of Virtual Reality can generate a sense of embodiment by convincing the senses of an audience member to the point that they feel present in the virtual environment (Tricart 2018: 90).

/Ana Victoria Falcón Araujo, Drafting the VR Play: Exploring Extended Reality Theatre to Propose a Method for Virtual Reality Playwriting. EMTA 2023, doktoritöö, lk 26/

VISUAALTEATER

visual theatre, theatre of images

lavastusliik, mille peamiseks väljendusvahendiks on visuaalne keel; esikohal ei ole mitte sõnaline tekst, vaid pildilisus

Märkus: Visuaalteatri lavastuses kasutatakse tavapärasest enam liikumist, žeste, maske, nukke, objekte, materjale, videot, projektsioone jmt.

NÄIDE:

Kui vaadelda visuaalteatri vahendeid, mida kasutab just Lepage, siis võib näha, et arsenal on tõesti rikkalik: objekti- ja nukukunst ning füüsiline teatri elemendid, videoprojektsioonid, valgus nagu maalikunstis, samuti igasugused masinad ja robotid.

/Madli Pesti, Visuaalteater kui kunstide sulam – Sirp, 26.09.2013

Visual theatre is theatre that is performed without large amounts of speech and dialogue and instead uses music and movement to tell narrative or convey emotions to its' audience.

/Rebecca Corbett, Defining the indefinable: So, what is visual theatre?, 2016

VOOGTEATER

live virtual theater

lavastused, mis on loodud spetsiaalselt otsevoogedastuseks; etendamine ja vaatamine toimuvad samaaegselt ning lavastused võivad olla loodud nii füüsilises kui virtuaalses ruumis

Märkus: Voogteatri lavastus võib, aga ei pruugi olla **digitaalne teater**.

NÄITED:

elektron.live'i etenduste seeria "Commissioned works" on tellimustöö etenduskunstnikule, et põhjalikumalt katsetada ja kujundada uut meediasuunda – voogteatrit. Kõik lavastused on kunstnikud spetsiaalselt loonud või kohandanud just sellele platvormile.

/Elektroni voogteatris etendub lavastus, mis mõrandab vaatamise kogemuse - kultuur.postimees, 28.12.2020/

Productions specially designed for streaming; the performance and viewing take place simultaneously and the productions can be created in both physical and virtual space.

Õ

ÕHUAKROBAATIKA

aerial

akrobaatika, mida sooritatakse õhus, kasutades köisi, kangaid, röngaid, trapetseid, aga ka mootorrattaid, vörke, redeleid, lühtreid jm.

Vaata ka: nüüditsirkus, akrobaatika

NÄITED:

Õhuakrobaatika on sümbioos tsirkusekunstist ja tantsust, kus kasutatakse ära mõlema ala tugevusi – tsirkusega kaasnevat julgust, maagilisust ja vaatamisväärust ning tantsu plastilisust, graatsilisust ja painduvust.

/Aerial - Õhuakrobaatika Shaté Tantsukoolis/

The central aim of the article is to explore participants' experiences of aerial circus training with a focus on strength, muscularity, pain, and bodily markings as having the potential to challenge traditional notions of femininity, and ideas of embodied trust and capacity as a result of developing an informed relationship with one's body.

/Carolyn Watt, Social circus in aerials: Female experience, muscularity, pain and trust – Theatre, Dance and Performance Training, Volume 13, 2022/

Ü

ÜHENDKUNSTITEOS

gesamtkunstwerk / total work of art

teos, mis liidab erinevad kunstiliigid ühtseks tervikuks

Märkus: eesti jt keeltes on saksa algupära *Gesamtkunstwerk* vastena kasutatud ka: *totaalne kunstiteos, liitkunstiteos, koondkunstiteos, tervikkunstiteos*.

NÄITED:

Lavastus on füüsiline ja abstraktne: keha, visuaalne kujundus, muusika ja valgus on siin võrdsed väljendusvahendid – töeline ÜKT ehk ühendkunstiteos.

/Madli Pesti, Viisik veniva etenduskunstide möiste vallast. – Sirp, 17.05.2019/

The term [Gesamtkunstwerk] refers to an immersive art experience in which various forms of art and/or design made by different artists come together to form a single, unified whole.

/Rosie Lesso, *What Is a 'Gesamtkunstwerk'? (And 5 Key Examples)* – The Collector, 25.04.2023/

Gesamtkunstwerk ist ein Werk, in dem verschiedene Künste wie Musik, Dichtung, Tanz/Pantomime, Architektur und Malerei vereint sind, wobei die Bestandteile ergänzen sich notwendig. [Wikipedia](#)/

Das große Gesamtkunstwerk, das alle Gattungen der Kunst zu umfassen hat, um jede einzelne dieser Gattungen als Mittel gewissermaßen zu verbrauchen, zu vernichten zu Gunsten der Erreichung des Gesamtzwecks aller, nämlich der unbedingten, unmittelbaren Darstellung der vollendeten menschlichen Natur – dieses große Gesamtkunstwerk erkennt er [unser Geist] nicht als die willkürliche mögliche That des Einzelnen, sondern als das nothwendig denkbare gemeinsame Werk der Menschen der Zukunft.

/Richard Wagner, Das Kunstwerk der Zukunft. Gesammelte Schriften, Bd. 3, Leipzig 1907, S. 60/

ÜLEVAATEFESTIVAL

theatre festival

festival, mille eesmärgiks on anda ülevaade teatud žanri, autori, konkreetse piirkonna vmt lavastustest; festivali sihtgrupp võib aga ei pruugi olla üheselt piiritletud

NÄIDE:

Korraldajate teatel on ülevaatefestival uus formaat, mille peamiseks sihtgrupiks on noor teatrivaataja ning eesmärgiks anda koondpilt sellest, mida tänases Eestis noorele teatrivaatajale pakutakse, ja arutleda selle üle, kas pakutavaga saab rahul olla.

/Tallinnas algab laste- ja noorteteatrite festival - Õpetajate Leht, 15.10.2013/